БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 119 (11717)
1968 оной майн 23,
четверг

сэн 2 мүнгэн

...АЙ БЭЛШЭЭРИИН ...УН ХАҺА ОРОХОНЬ

...айгша ондо хамта 48,6 мянган тонно мяха гүрэндөө ху... гэхэ гү, али жэлэйнгээ түсэбые 2,6 мянган тонноор ...

...унай ногоон дээрэ мал адуулга үргэнөөр эмхидхэхэ. Энэ ...лангаяа холын тунга бэлшээринүүдые ашаглаха;
...Бэлшээрии хаһа соо эбэртэ бодо малай шэгнүүрые тус ... 100 килограммаар нэмээхэ.

...январь һарада республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ... ...эрэ социалис уялганууд баталагдахадаа, мал адуулагшадай ...үсалгатай зорилго табигдаһан байгаа. Колхоз, совхозуудай ... ехэ уялгануудые абажа, мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаа... ...лээй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхые, ажалаа ехэ бүтээ... ...хые оролдоно.

...ЛДИН САГ! Адууһа малай зүлгэ ногоон дээрэ бэлшэжэ тар... ...рожо байна. Буряад ороной элдин хонгор дайдада—холын ...үдэри-Дунгы хүрэтэр, Саян уулын хормойһоо Витим хүрэ... ...ай олон тоото адууһа мал, хонин һүрэгүүд зунай бэлшээ... ...лан бэлшэжэ, уусадаа гадартай, арьбан далантай болоно ха ... нютаг нютагуудта һайн һайхан үүсхэл дэлгэрдэг. Хэдэн жэ... ...н аймагай Торийн совхозой малшад республика дотороо ...ёдондошье баһал олохон ажахынуудта тиимэ жэшээнүүд ...ажахынууд гүрэндөө тарган мяха худалдажа, түсэбөө үлүү... ...тула бэлшээриингээ газар зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. ...магай Аргатын совхозой 1200 гаран буруу, хашарагууд ... бэлшээридэ адуулагдажа, дүрбэ һарын турша дотор шэг... ...үүридөө 110—130 килограммаар нэмээгдэһэн. Совхозой тү... ...Дармаев, О. Г. Тыхеев гэгшэд харууһалдаг үхэр малайнгаа ...ютой мянган грамм хүрэтэр нэмээлгэһэн байна.

...шээри зүбөөр хэрэглэһэн ажахынууд тарган мал гүрэндөө ...укциингаа өөрынь үнэ сэнгые горитойгоор хямдаруулна. ...Аргатын совхозые абаад үзэе. Тус совхоз урзанда гүрэндөө ...шарагуудые дунда зэргээр хоёр центнер тухай шэгнүүртэй ...ондо 323 килограммда хүргөө һэн. 1966 ондо үхэрэй мяха ...23 мянган түхэригөөр гарзатаһан байбал, нёдондо хэдэн мян... ...олзо доход оруулһан байна. Эбэртэ бодо мал, хонид, адуун ...аа бэлшээн таргалуулдаг арга Түнхэнэй, Яруунын, За... ...бусад аймагуудай ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

...республикын ажахынуудһаа гүрэндэ 48,6 мянган тонно мя... ...түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ зорилгын табигдаад байхада, кол... ...мал адуулагшад түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, онол арга... ...хэрэглэхэ ёһотой болоно. Түрүү ажахынууд зундаа малаа ...улхын тула бэлшээриин газарые зүбөөр хубаарилна. Фермэ, ...һан газараа гуримтайгаар ашагладаг, тэрэнээ хэдэн участок ...удаа дараалан оруулжа адуулдаг болонхой. Иимэ загонно ...совхоздо хэрэглэгдээд, зундаа мал таргалуулхада һайн бай...

...гадна, холын тунга бэлшээринүүдые хүсэд дүүрэн хэрэглэ... ...лэй жэлнүүдтэ манай республика дотор ехэхэн хүдэлмэри ...лын бэлшээри зүбөөр хэрэглэхэ асуудал шиидхэгдэжэ бай... ...«Росгипрозем» гэжэ проектнэ институдай, Буряадай газар ...й экспедициин мэргэжэлтэд Захааминай аймагай Хүбшэ гэ... ...мянган гектар дайда шэнжэлжэ, саашадаа тэрэниие малай ...ю, зүбөөр хэрэглэхэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Эндэ ...жоба», «Коммунизмын зам» колхозууд зундаа үхэр, хони... ...лшээдэг болонхой.

...агай Туранай совхоз һаяхан мал адуулагшадай суглаа үн... ...бэлшээридэ малаа гаргаха тухай хөөрэлдөө. Энэ ажахы май ...һарьдагай тунга бэлшээридэ 1800 буруу, хашараг, 450 ...даа байлгахаар абаашаха юм. Тэдэнь дүршэлтэй хүнүүдтэ ...һа малые холын бэлшээридэ гаргаха гээшэ харюусалгатай ...ндэ һайн бэлэдхэл хэрэгтэй. Ажахынуудай ветеринарна ...лын бэлшээридэ туугдаха малые һайса шалгаха, үбшэнтэй ... бурую, хашарагуудые илгажа орхихо ёһотой. Мүн гүүртэ... ...хэдээ, мал бүхэниие тэмдэгтэй болгохо, шэхэндэнь түмэр ...хэрэгтэй. Холын буусада байдаг мал адуулагшадые урма... ...малай түлөөһэ һайжаруулха тухай хэлсэгдэхэ зэргэтэй. ...й бусад ажахынууд мал адуулагшадта нёдондонойхиһоо ...оогоо, тэдээндэ зохид байра байдал эмхидхэгдэхээр хараа... ...и транзисторна радиоприёмнигуудтай болгогдохо юм.

...ИИН ЗУУН ХОНОГТО—100 КИЛОГРАММ! Иимэ үүсхэл рес... ...эл бүхэндэ гаргагдажа, нютаг бүриин малшад энэ мүрысөөн... ... хабаадалсадаг гээшэ. Мүнөө жэлдэ Яруунын, Түнхэнэй, ... бусад аймагуудай ажахынуудай мал адуулагшад эбэртэ ...ногоо элбэгтэй газараар бэлшээжэ, тус бүриинь шэгнүүрые ...граммаар нэмээхэ зорилго табижа байна. Зунай бэлшээриин ...эрэглэхэ, мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөө үр... ...хэ гээшэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэл... ...хин организацинуудай нангин уялга болоно.

...шадай үүсхэлтэй, оролдолготойгоор хүдэлөө һаань, рес... ...ахынууд гүрэндөө тарган мяха элбэгээр худалдажа, түсэ... ...гэхэ, продукциингаа өөрынь үнэ сэн горитойгоор хямда...

ҺААЛИШАД! ЗУНАЙ ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1000 ЛИТР ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСЭЕ!

Үүсхэл гаргаһан совхозһоо репортаж

САГААН ЭДЕЭН ДЭЛБЭРХЭЛ!

◆ **Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишад зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө мүрысэхэ гэжэ шиидээ.**

◆ **Тус ажахын һаалишадай ажал хүдэлмэри тухай эндэ хэлэгдэнэ.**

Совхозой түрүү һаалишад (дээрэһээ): Рыгзэма ДАБАЕВА, Анна СОЛОВЬЕВА, Цырен-Дулма ЛУМБУНОВА.

ТЭЭСГЭНЭЙ ХОДОЛ хуурайгаар һалхилаад, хагсуу хүйтэн байгаашье һаань, хабарай һүүл һарын барагдаха тээшээ болоһониие мэдүүлжэ, тала дайда түрүүшын хүхэльбэ ногоогоор хушагдаба, модо, бургааһаншье набшаһалжа эхилбэ.

Хүшэр хүндэ, ута хүйтэн үбэлые одоол үнгэргөөбди гэһэндэл, үхэр малнууд үе мүсөө тэниилгэн, үһэ нооһоёо һэргээжэ, түрүүшын шэмэтэйхэн бутуули ногоо эдижэ, аятай зохидоор атарлан бэлшэнэ.

Мал адуулагша Максим Манилов Дабаатын баруун хадаһаа үнеэдээ аалихан доошонь туужа ябахадаа, үе үе болоод лэ часаа харана, мүн тэрүү саана байһан Эрхирэгэй фермын байра руу баһал нюдөө табилсана.

— Афанасий, һаалишаднай мэнэл ерэхэ болоо ёһотой. Үнеэдээ энэхэн добо дээрэ тогтоожо байя,—гэжэ тэрэ нүгөөдэ нүхэртөө хэлэнэ.

— Зай, тиигэел даа,—гэжэ хэлээд, Афанасий Токаревынь моринһоо буужа, модоной һүүдэртэ ошоод һуушаба.

Һаалгаха саг, хэмээ мэдэһэн үнеэдшье нэгэ газарта зохидоор тогтон бэлшэнэ, зариманиинь хэбтээд хибэдэһээ хибэнэ.

Баруун урдаһаа харгын тооһо бурьюулан, багахан «ДТ-20» трактор табилуулжа ерэбэ. Хоорбо соонь сагаан, улаан, эреэн пулаадуудтай һаалишад һуунхай, шанга шангаар энеэлдэнэ, шуугалдана. Тэдэнэр хүрэжэ ерэһээр лэ, тракторай хоорбо сооһоо ялагар салагар хүнэг, бидонуудые буулгажа, өөһэдөө дүн сагаан халаадуудые үмдөөд, үнеэдээ һаажа оробо. Иигэжэ Эрхирэгэй совхозой түб тосхоной һаалиин фермэдэ үнеэдэй үдэрэй һаалтан эхилбэ. Тэдэнэр малаа үдэрынь бэлшээри дээрэнь байлгажа һаадаг болоһоор арбаад хоноо.

Энэ үедэ малшадаа эрьежэ ерээд байһан совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Ким Александрович Улановтай хөөрэлдэбэбди.

— Байгша ондо олонхи фермэнүүднай нёдондонойхиһоо һү ехээр һаажа байна. Жэшээнь, Асагадай, Онохойн-Шэбэрэй фермэнүүд нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, һү һаалня 11—12 процентээр дээшэлүүлэнхэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ үбэлдөө үхэр малнай үбһэ тэжээлээр ядамаргүй байгаа. Гадна энээнэй ашаар үнеэд тобир тарган ондо орожо. Мүнөө бэлшээридэ гараадшье байхадаа, абаһаар һү шэмээ татаагүй. Тиимэһээ манай совхозой һаалишад, малшад энэ түйлаһан зарим тэды үрэ дүнгөөрөө һанаагаа амархагүй, зунай элдин сагта һү бүри ехээр һаахын түлөө мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиигээд өөһэдынгөө арга боломжые, мүн бэдото байдалаа хаража үзөөд, зунай бэлшээриин үедэ дүрбэ һара соо (июнь, июль, август, сентябрь) үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һааха социалис уялга абаа юм,—гэжэ нүхэр Уланов хөөрэнэ.

УДАНШЬЕГҮЙ һая һаагдаһан, дээгүүрээ хөөһэтэмэ һүтэй хүнэгүүдые бариһан һаалишад зэргэлүүлжэ табяатай бидонуудай хажууда ерэжэл байна.

— Нина Плансонова, шинии үдэрэйшни һаамай һүн 52 килограмм болобо. Үдэшэ баһа эды шэнээн һү һаагаа һаа, мүнөө үдэрэйш һаам 135 килограмм болохонь,—гэжэ тоо бүридхэгшэ Долгор Доржиева хэлэбэ.

— Шэнэ түрэһэн гунжадһаа иимэ ехэ һү һаагаа хадаа бэрхэлши, Нина,—гэжэ залуу һаалишан Раиса Альчиханова нүхэрөө магтана.

— Болиишь даа, Рая, дэмы бү малгайлыш, өөрөө намһаашье ехэ һү һаагаа ёһотойш,—гэнэ тэрэнь.

— Үшөөл бираагүйб даа, бишни. Оройдоол 120 килограмм болоо гэхэ гү, али үнеэн бүриин 6,7 килограммда арай гэжэ хүрөө, — гэнэ Раиса Альчиханова.

— Нүхэд, зунай сагта үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һаахын тула үдэр бүхэндэл үнеэнэй 8,5 килограмм һү алдадгүй абаха ёһотойбди. Мүрысөөнэймнай эхин —июнь һара удахагүй гарахань. Тэрэ болотор һү һааляа үшөөл дээшэлүүлхые оролдохо болообди,—гэжэ совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ К. Уланов һаалишадта хандана.

— Зунай дүрбэ һара соо үнеэн бүхэниһөө мянган килограмм һү һааха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ. Теэд бүлтадаа оролдоод, бүхы арга боломжоёо элсүүлээд байгаа һаа, энэ зорилгые дүүргэхэ аргатайбди, дүүргэхын түлөө бүхы шадалаараа тэмсэхэшьебди. Зунай хүхэ ногооной элбэгтэ һү ехээр һаагаагүй һаа, хэзээ һаахабибди,—гэжэ һаалишан Нина Кликунова хэлэнэ.

ГАНСАШЬЕ Эрхирэгэй бэшэ, мүн Асагадай, Онохойн-Шэбэрэй, Арьбажалай, Дабаатын, Хуушан-Онохойн фермэнүүдтэ зунай сагта һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Нёдондо жэл соо үнеэн бүриһөө 2150 килограмм һү һаажа, ажахы соогоо түрүү зэргэдэ гараһан, Асагадай фермын һаалишан Рыгзема Дабаева иигэжэ хөөрэнэ:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ би зунай бэлшээриин 4 һара соо үнеэн бүриһөө мянга гаран литр һү һаагаа һэм. Һара бүрил үнеэн бүхэнэй 250 литрһээ бага бэшэ һү һаадаг байгааб. Энэ жэлдэ тэрээнһээ доошоо орохогүй байхаб. Мүнөө май соо үнеэн бүриһөө 200 литр һүн сохом абтаха. Иигээд үшөө нэгэ үнеэн нэмэжэ түрэхэнь. Июньдэ һүеэ 260—270 килограммда хүргэхэ аабзаб.

Ажахын бусад түрүү һаалишад Рыгзема Дылыкова, Цыден-Долгор Жамсаева, Цырен-Дулма Лумбунова, Дарима Дугарова гэгшэд урда жэлнүүдтэ баһал иимэрхүү үрэ дүн түйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, Ц-Д. Лумбунова байгша оной I кварталда 7 мянган килограмм һү һааха дааба-ритай аад, 9,5 мянган килограмм һү абаа. Мүнөө тэрэ үдэр бүхэндэ 145—150 килограмм гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 7-8 килограмм һү һаана.

Зунай бэлшээриин хаһада үнеэдэй һү шэмые эрид дээшэлүүлхэ ямар арга боломжотой, үшөө хэрэглэгдээгүй ямар нөөсэтэй байһан тухайнь энэ совхозой главна зоотехник А. А. Тулусоевтой хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Манай һаалишад, малшад иимэ харюусалгатай, ехэшье зорилго урдаа табихадаа, түбхын түоүүн өөһэдынгөө бүхы арга боломжые хараада абалсажа, үнеэдэй һү шэмые хайшан гээд дээшэлүүлхэ тухайгаа бүхы талаһаань бодомжолжо үзөө. Энэ жэлдэ үнеэд олон түрэнхэй, бүхыдөө 565 тугал абтаа. Жэлэй дүүрэтэр үшөө тэды толгой тугал абтаха юм. Урдань малай бэлшээридэ гаргахадань, тэдэндэ хээрын ногоонһоо ондоо ямаршье нэмэлтэ тэжээл үгтэдэггүй байгаа. Харин байгша ондо үнеэнһээ гараһан һүнэй литр бүхэндэ 200 грамм талха таряанай зүйл эһээжэ, буйлуулжа, июль гаратар эдюулхэ аргатайбди.

Гадна энэ жэлдэ үнеэдээ хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосотойгоор адуулхынгаа хажуугаар, үшөө таримал ногоо сабшажа, үдэрэй халуунда, үдэшэнь эдюулхэмнай. Тиигэхын тула фермэ бүхэндэ 30 га газарта горох, обёосой холисо таригдаа. Тэрэнэй һайса ургахалаар июлиин тэнгһээ хойшо сабшажа, үнеэн бүхэндэ үдэрэй 20 килограмм ногоо эдюулхэбди. Тиигэһээр байтарнай фермэнүүд шадар таригдаһан куузику баһал августын һүүл багаар үнеэдтэ дуран соонь эдюулхэбди.

Урдань фермэнүүдэй байраһаа бэлшээриин, уһанайнь холо дээрэһээ үнеэдые үдэр бүри арба гара модондо урагша хойшонь туудаг, эдеэлхэһээнь һамшаадаг һэн. Энэ жэлдэ Эрхирэгэй фермын зуһалангай байрые бэлшээри дээрэнь түхеэржэ, тэндэнь хүнэй байха гэр, малай хура бороодо хорохо сарай, хушалта хуу хэгдээ. Тиихэдэ Онохойн-Шэбэрэй фермэдэ бэлшээри дээрэнь уһа булэжэ гаргаха гүнзэгы худаг малтуулаабди. Эдэ бүгэдэ үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхэ тэмсэлдэмнай бага бэшэ туһа нэмэри болохо байна,— гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн совхоздо социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Фермэ, һаалишан бүхэн хоорондоо мүрысэнэ. Тэрэнэйнь дүн һара бүри гаргагдажа, түрүүшүүлдэ шан үгтэдэг. Зунай үедэ эгээл ехэ һү һааһан гурбан һаалишад арадай ажахын түйлалта харуулдаг выставкэдэ гү, али амаралтын газар ошохо путёвкоор шагнагдаха юм.

Эндэхи һаалишад, малшадай сэдьхэл зүрхэнэй эрмэлзэл, хүсэлэл оролдолго, мүн тэдэнэй мүнөө хэжэ байһан ажал дээрэһээ харахада, эрхирэгэйхид хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ гүйсэд найдахаар.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.
Авторай фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрхирэгэй фермынхид үнеэдээ бэлшээри дээрэнь һаажа байна.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЗЭРГЭ ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1968 оной майн 20-ной мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Ажахынууд	Бүхыдөө таригдаа	Тэрэ тоодо шэнисэ	Харгалаба
Баргажанай	47	79	9
Бэшүүрэй	64	95	9
Зэдын	48	99,3	—
Яруунын	27	70,4	—
Загарайн	65	98	31
Захааминай	—	94	—
Кабанскын	65	99,2	28
Прибайкалиин	60	98	—
Хэжэнгын	52	82	—
Хяагтын	51	91	17
Мухар-Шэбэрэй	59	94	29
Сэлэнгын	58	98	—
Түнхэнэй	65	96	20
Улаан-Үдын	70	99,9	27
Хоринн	56	100,8	—
Хойто-Байгалай	16	200	—
Республика дотор бүхыдөө:	54	94	21

ҮҮЛЭЙ ҺОНИН

...ЕЛОИ ТУЙЛАЛТАНУУДЫЕ ...АЛШАДАЙ АША ТУҺАДА ЗОРЮУЛХА

ВЦСПС-эй ПЛЕНУМҺЭЭ

...ленум майн 21-дэ, Москвада Ажалай ...дэз. Зүблэхэ зүйлдэнь— профсоюзуу... ...алэй эмхи зургаануудай зорилго, ... амаралта эмхидхэлгэ, гүрэнэй со... ...аниин талаар профсоюзуудай ябуул... ...һайжаруулха асуудалнууд табигдаа. ...ЦК-гай апрелиин (1968 он) Пленумэй ...һээ уламжалан, профсоюзуудай соёл ... зургаануудай хүдэлмэриие улам ...тула профсоюзна эмхинүүдэй бэе... ...нууд» гэһэн элидхэл ВЦСПС-эй сек... Николаева хэбэ.

...долой асуудалнуудта манай парти хо... ...ал хандуулдаг байһан, хандуулнашье, Николаева онсолон тэмдэглэбэ.—Ком... ...лтын мүнөөнэй шатада ябуулагдаха ... хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд КПСС... ...лиин Пленумэй шиидхэбэринүүд до... ...доо. Ажалшадта коммунис мэдэрэл, ...змын, пролетарска интернационализ... ... нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ, хүдэл... ...шник, интеллигент, алба хаагша бүхэ... ...үүсхэлтэйгээр, бата журамтайгаар, ..., ниитын үүргэеэ дүүргэлгэдэ тон ...ар хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ ... бодолой бүхы арга хэрэгсэлнүүд зо... ...отой.

...а боломжотой профессиональна союз... ...е үзэл сурталай, ажалай талаар хү... ...рэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэ... ... доторнай хүдэлмэришэдэй 20 мянга ...лой байшан ба ордонууд, ниитын 30 ...блиотекэ, 229 мянган киноустановко ... Соёл болбосоролой хүдэлмэри эмхидхэхын тула 1968 ондо профсоюзна бюджедһээ 720 миллион түхэриг һомологдоо.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэл республика, хизаар, область бүхэнэй профсоюзай эмхинүүдтэ сугларанхай. Гэхэ зуура, профсоюзуудай зарим соведүүд болон комитедүүд, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд арга боломжонуудаа үшөөл хүсэд хэрэглэнэгүй гэжэ элидхэл дотор хэлэгдэбэ.

Хүдэлмэришэн ангиие уран зохёолой литература, кино, уран зурагай искусство дотор харуулха асуудалда элидхэл дотор ехэанхарал хандуулагдаа. Мүнөө сагай хүн, тэрэнэй сэдьхэл бодолой баялиг литература ба искусствада үшөөл хүсэдөөр харуулагданагүй гэжэ нүхэр Николаева тэмдэглэбэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо бэлэдхэл — суртал-бодолой хүдэлмэриин шухала шата болоно. Энэ гайхамшаг ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ябуулһан хүдэлмэриие шалгаха бүхэсоюзна харалгада хабаадаха, агуу ехэ ойн баярые эрхим һайнаар угтаха гээшэ профсоюзуудай, соёлой бүхы эмхи зургаануудай хүндэтэ зорилго мүн.

Майн 21-дэ ВЦСПС-эй пленум дээрэ Н. Т. Николаевагай элидхэлээр үгэ хэлэлгэн болоо.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1968 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ уламжалан, профсоюзуудай соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри улам һайжаруулхын тула профсоюзна эмхинүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тогтоол пленум дээрэ баталан абтаба.

Удаа тээнь зүблэхэ зүйлэйнгөө хоёрдохи асуудалые—ажалшадай зунай амаралта эмхидхэхын тула профсоюзуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсэжэ эхилээ. (ТАСС).

ДРВ-гэй ДЕЛЕГАЦИИН ТҮЛӨӨЛЭГШЭ ПАРИЖДА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ ХЭБЭ

ПАРИЖ, майн 21. ТАСС-ай корреспондент Ю. Пономарев иигэжэ дамжуулна:

Холбоото Штадуудай делегацитай Парижда тусхай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байһан ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ Нгуен Тхань Ле эндэ мүнөөдэр болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамда эсэргүү америкаиска эзэрхэг түримхэй ябуулгын түүхэ тухай, дэлхэйн энэ райондо тохёолдоһон байдалай түлөө Вашингтоной дааха харюусалга тухай һануулба.

Удаа тээнь ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ сугларһан олон тоото журналистнуудай асуудалнуудта харюусаа. Советскэ правительство Женевскэ зүблөөнэй нэгэ түрүүлэгшэнь байһан үүргэеэ бүрин дүүргэжэ, дүүргэжэ үргэлжэлһөөр. Харин Англиин правительство тушаа хэлэбэл, Женевскэ зүблөөнэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн байбашье, өөрынгөө зорилго дүүргэнэгүй, харин «вьетнам арадта эсэргүү Холбоото Штадуудай эзэрхэг түримхэй политикые дэмжэнэ» гэжэ тус түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

ДРВ-е бомбодолго болюулха тухай үгэеэ ойлгосоод байбал, плендэ ороһон американ летчигуудые сүлөөлхэеэ Ханой зүбшөөрхэ гү гэһэн американска нэгэ журналистын асуудалда харюусахадаа, ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ: ДРВ-е бомбодолгын, бусад сэрэгэй ябуулгануудай болюулагдаһанай һүүлээр, «хоёр талые һонирхуулха бусад асуудалнуудые тусхай хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэжэ болохо» гэжэ ДРВ-гэй правительство, тэрэнэй Париждахи түлөөлэгшэ нэгэнтэ бэшэ мэдүүлһэн байха гэбэ. Американска олохон летчигууд сүлөөлэгдэһэн юм, тэдэнэр гэр бүлэнэртөө бусажа болохо байгаа гэжэ Вьетнамай делегациин түлөөлэгшэ һануулба.

Сайгондо политическэ хубилалтануудай болоо һаа, зүришэлдөө шиидхэлгэдэ Урда Вьетнамай засагаархидай эдэбхитэйгээр хабаадалгадань туһа хүргэжэ болохо гү гэжэ журналистнуудай нэгэн һонирхобо. Сайгондохи правительство—хархис дахуул правительство, американска эзэрхэг түримхэй ябуулгын зэбсэг болоно. «Энэ дахуул правительствые хайшаншье гэжэ гоёогоо һаа, гол удхань хубилхагүй» гэжэ ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

«...НТЕРБЫТМАШ-68»

...АСС). «Коммуналь... ...най түхеэрэлгэ» гэ... ...ангыгаар—«Интер... ...кэ нэрлэгдэһэн улас... ...тавкэ майн 21-дэ ...

...айн 21 орон хабаа... ... коммунальна, ажа... ...лэмжэ хангалгын ...хидхэгдэдэг тухай ...на.

...онци выставкын эгээн ехэ таһагынь болоно. Эндэ олон тоото автомобильнууд, автобусууд, трамвайнууд, троллейбусууд табигданхай. Гурбан павильон соо хубсаһа угаадаг фабрика, уһа сэбэрлэдэг станци, час заһаха оньһон лини, парикмахерска, кухниин хэрэгсэлнүүд, байрын ба гостиницын мебель, хэдэн зуугаад шэнэ түхэлэй пылесос, полотёр, холодильник, хубсаһа угаадаг машина ба бусад хэрэгсэлнүүд бии.

Эдлэл бүхэнэй, машина бүхэнэй совет хүнүүдтэ аятай зохид, гоё һайхан, хүнгэхэн байха талыень хаража, оролдосотойгоор бүтээгдэнхэй.

Совет хүнүүдэй коммунальна, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые улам һайжаруулха гэжэ арадай ажахы хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. 1970 он болотор хото городуудтахи байрануудта газ оруулалгын хэмжээн 50—55 процентээр, хүдөө нютагуудта—25 процентээр нэмэхэ. Хотын зоной коммунально-ажаһуудалай хэрэглэмжэдэ электрын элшэ хүсэ гаргалга 1,6 дахин, хүдөөдэ—3 дахин нэмэхэ. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн городуудта—2,5 дахин, хүдөөдэ—3 дахин ехэ болохо.

Германиин Демократическа Республикын, Чехословакиин, Польшын ба бусад оронуудай павильонууд дотор мүнөө сагай ажаһуудалай, коммунальна ажахын хэрэглэмжэ хангадаг техникэ үргэнөөр харуулагдана.

ОРОНОЙ НОЛИ ДЭЭРЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Шэнисэ ехээр таригдана. Оренбургын областиин таряашад хабарай шэнисэ тариха түсэбөө 60 мянга шахуу гектараар үлүүлэн дүүргээ. Урда тээнь үзэгдөөгүй ехэ талмай дээрэ—3 миллион 252 мянга гаран гектарта эдеэ хоолой энэ үнэтэ ургамал майн 21-нэй байдалаар таригдаһан байгаа.

Агротехникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Куйбышевска областиин колхоз, совхозууд хабарай шэнисэ тарижа дүүргээ. Энэнь 1 миллион 184 мянган гектарые эзэлбэ. Газар таряалангаа болбосоноор эрхилхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Полевой хүдэлмэри эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ конкурс соносхогдоо.

Молдавиин виноградничгууд. Республикын колхоз, совхозуудта виноград һуулгагдажа түгэсхэгдөө. 17 мянган гектарта виноградай эшэ һуулгагдаһан байна. Мүнөө виноградничгуудынь 260 мянган гектарые—орон доторхи бүхы виноградничгуудай табанай нэгэ хубиие—эзэлнэ.

(ТАСС.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

БҮЛЭГ БА ТЭРЭНЭЙ ШУДАРГЫ ГЭШҮҮД

„ШЭНЭ Үдэ» газетын апрель һарын барагдаха үеэр хэблэгдэһэн нэгэ номерой эхин нюуртань «Эрхим шанартай продукци абахын түлөө тэмсэгты!» гэһэн уряа доро яһала халбагар мэдээн толилогдонхой байгаа һэн. Аймагай совхозуудай һү һаалиин гүүртэнүүдэй байгша оной нэгэдэхи квартал соо гүрэндэ тушааһан һүнэй ямар зэргын шанартай байһыень тэрэ мэдээн тодорхойгоор хэлэжэ үгэнэ.

Тэрэ мэдээндэ хамжуулан, доронь толилогдоһон шэнжэлэл соо нигэжэ бэшэгдэнэ: «Анаагай совхозой 3-дахи отделениин һү һаалиин Центральна гүүртын (тоо бүридхэлшэнь Жанадараева Ц.-Д.) гүрэндэ тушааһан һүнэй 80 процентнь 18 градусһаа доошо, 20 процентнь 18 градус хэмжээнэй шороотор холисотой байба. Ариг сэбэрэйнгээ талаар нэгэдэхи ба хоёрдохи бүлэгэй. Нэгэдэхи кварталда иимэ шанартай һү һаажа тушааһанай түлөө 116 түхэриг 58 мүнгэн тус гүүртэ нэмэлтэ түлбэри болгон абаба».

Энэ гүүртын һаалишадай һааһан һүн шороо амтаар бага, сэбэр байхаһаа гадна, үшөө тоһолигынь хамаг гүүртынхидэйхиһээ (аймаг соо 21 гүүртэ бии юм) эгээл ехэ—3,94 процент байшоо.

Гүүртын малшадай энэ амжалтахадаа һаалишадһаа һү тушаажа абадаг, «молоковоздо» эюулжэ, саашань тоһоной заводто ябуулдаг, һүнэй тоо бүридхэл хэдэг ажалтай коммунист Цырен-Долгор Цыбжитовнагай ашагабьяа юумэл даа гэжэ (энэ ушар тушаа һонирхоходомни) отделениин, совхозойшье хүтэлбэрилэгшэд хөөрэжэ байгаа бэлэй.

Аяар арбан табан жэлэй туршада энэ хүдэлмэри хэжэ ябаһан Цырен-Долгор Жанадараева хэды ехэ һү һаалишадһаа хэмжэжэ абаа, машинада ашажа, Хори руу ябуулаа, хэдэн олон мянган һаба һуулга угаагаа гээшэб. Бүри тооложо барашагүй! Һү һаалиин гүүртын тоо бүридхэлшэнэй хүдэлмэри барагтай юумэ ааб даа гэжэ һанаха хүн олдоходоошье болохо. Теэд тиигэжэ һанаа хадаа тон лэ эндүүрхэ гээшэбди.

Һаалишадай һүеэ тон сэбэрээр һаадаг болохын тула али зэргэ оролдоо, ябуулга хээ гээшэб. Асарһан хүнэгтэй һүеынь хэдэн дабхар (вата, марли дабхасуулан) шүүрдэжэ, бидонууд соо эюулхэ. Тиигээд халуун, дулаан саг һаань, хабтагар ехэ түмэр амһарта соо худагай хүйтэн уһа бүлэжэ, тэрээн соогоо үнөөхи арба-хорин (заримдаа гушаадшье болошохо) бедон һүеэ табихаш. «Молоковозой» гүйлгэжэ ерэхэдэ, тэдэнээ машинын «гүзээн» уруу шудхахаш. Амһартануудаа угааһаар байтарнь, үдэрэй, тиигээд үдэшын һаалга хүрэжэ ерэхэ.

— Өөрынгөө һаалишадай һааһан һүые бусад гүүртынхидтэй холихогүй гэжэ шофертой холо хяаралдахаш. Манайш совхозой зарим гүүртын малшад барагтайл юумые тоогүй байжа, һүнэйнгөө шанар хэмгүй муудхаана ха юм. Харин нягта байгаагүйдэ аргагүй юумэл даа,—гэжэ Цырен-Долгор Жанадараева хөөрэжэ байгаа һэн.

Коммунист Жанадараева гансал тоо бүридхэлшөөр хүдэлөөд байдаг бэшэ юм. Энэ нүхэрнай гүүртэдэхи үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлдэг пунктые даагша, техник-үрэжүүлэгшэ мэргэжэлтэй хүн шуу. Энэ баһал харюусалгатай даабари даа. Гэбэшье үнеэд хиидэ һубайраа гэжэ эндэ байгаагүй юм. Нёдондо эндэхи һаалишад 100 үнеэн бүхэнһөө 95 тугал түлжүүлээ, энэ жэлэйхинь 70 болоод байна. «Жэлэй дүүрэтэр үшөө уды байна даа, зуушье болошоходоо ядахагүй» гэжэ тэрэ батамжална бэлэй.

Энэ Анаа Үртөөгүй Центральна гүүртэдэ үшөө нэгэ коммунист хүдэлдэг. Энэмнай аймагай мэдээжэ, ажал хүдэлмэреэрээ ходо суурхажа ябадаг, урзанда Ажалай Улаан Тугай ордено̄ор шагнагдаһан һаалишан Дыжигма Базаровна Сахияева болоно. Нютаг зондоо нилээд хүндэтэй болоһон, аймагай малшадай мүрысөөнэй манлайда ходо ябадаг һаалишадай нэгэн ааб даа. Сугтаа хүдэлдэг һаалишадынь Дыжигмае хүсэхэ, ахиха гээд лэ бүри ядаа юм. Хүсэжэ ядаһааршье олон жэл үнгэрөө. Теэд шортоо. Дүй дүршэлөөр баян, нэтэрүү зоримгой, ямаршье бэрхэшээлые дабан гаталдаг ажалша хүн һэн туладаа тиимэ бэлээр хүсэгдөөдхинэгүй бшуу.

Цырен-Дыжит Жигжитова бусадтаа орходоо наһаараашье, ажалша болоһоороошье залуу малшан. Үшөө тиихэдэ залуу коммунист. Мүнөө энэ гүүртын тугалнуудые түлжөөжэ байдаг малшан. Харууһалжа байһан 40 толгой тугалнуудайнгаа шэгнүүрые энэ жэлэй түрүүшын гурба һарын туршада 1659 килограммаар нэмээгээ. Энэнь дунда зэргээр нэгэ тугалай шэгнүүрые хоног бүхэндэ 480 граммаар нэмээжэ байһан болоно. Хабарай эгээл хашанха март, апрель һарынь үрэ дүн үшөө дээгүүр. Теэд жэлэй эгээл иимэ хаһада нигэжэ нялха мал түлжөөхэ гээшэ яһала һайн лэ хэрэг шуу.

Энэ гүүртэдэ баһа нэгэ коммунист хүдэлдэг. Бадмажап Дондоков үнеэдые адуулдаг, эдеэлүүлдэг, уһалдаг, байрыень сэбэрлэдэг ажалтай юм. Гүүртын малшадай түйладаг амжалта үхэршэнэй хабаадалгагүйгөөр түйлагдаха гэжэ хэн хэлэхэб даа. Адуулгашан Дондоковой хубита угаа ехэ. Малша, ажалдаа шуналтай, нэтэрүү хүбүүн гээд нютагаархинайнь хэлсэдэг эгээл тоб байса тодоһон сэгнэлтэ болоно бшуу.

Нэгэ гүүртэ дээрэ сугтаа, нэгэ һаналтайгаар. нэгэ уг зорилготойгоор хүдэлжэ байдаг дүрбэн коммунистын эрхим түрүү жэшээе эндэ богонихоноор хэлэгдэбэ гээшэ. Эдэнэр сугтаа хүдэлһөөр үнинэй. Тиихэ зуураа өөһэдынгөө эрмэлзэл зоригые бүри эршэдхэхэ, бүхы коллективэйнгээ хэрэг үйлэ тушаа харюусалгаяа улам дээшэлүүлхэ зорилгоор эдэ дүрбэн партийна бүлэг болон эдэбхи хүсэеэ нэгэдүүлһэн түүхэтэй. Бүлэгэй эмхидхэлшээр Цырен-Долгор Жанадараева баталагдаһан бэлэй. Журамтай, шударгы, үүсхэлшэ, ажалдаа ханалгатай энэ коммунист партийна эхин организацинигаа үгэһэн даабарие һайнаар дүүргэхын тулада яһала оролдолго гаргажа ябаа. Гүүртын коллективэй дундахи партийна хүсые зүбөөр эмхидхэжэ, коммунист бүхэнэй харюусалгые шангадхаһанай, түрүү зэргэдэ ябаха уялгаяа бултадаа мэдэрһэнэйл ашаа туһаар тус гүүртэ ходол түрүү зэргэдэ ябана, ажалай һайн үрэ дүн түйлана ха юм.

...Һаалишадһаа һү тушаан абадаг гэр соо ороходо һаруулшье, ариг сэбэршье, хамаг юумэнэйнь саб гэмэ. Һаалишадай үдэр бүри бүтээһэн хүдэлмэрие харуулһан хуудаһан, партийна бүлэгэй хүдэлмэриин түсэб, малшадай зоотехническо-ветеринарна һуралсалай ябасые тэмдэглэдэг журнал, мал эдеэлүүлхэ гурим, энхэ элүүрэй булан, хүдэлмэриин үдэрэй гурим, һаалишан бүхэнэй арбан хоног, һара бүхэндэ һү һааха даабари гэхэшэлэн хуу саб гэмээр бэшэгдээд, ханануудта хадаатай. Эдээниие дууһан уншаад байхадаа, гүүртын коллективэй халуун амисхал тодо һоноороор харагдаад байхал.

Үшөө онсо һонирхохоор юумэнүүдые эндэ ороходоо харахат. 1961 оной декабриин 27-ой үдэр энэ коллективтэ барюулагдаһан «Коммунис ажалай бригада» гэһэн диплом улаан вымпелтээ хойто ханын тэг дунда тахигданхай. «Ариг сэбэрые сахиха РСФСР-тэхи эрхим пост» гэһэн (1964 оной мартын 8-да абтаһан) үнэмшэлгэ мүн лэ олон юумэн тухай хэлэжэ үгэнэ.

Энэ түрүү коллектив Агуу ехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа. ехэл амжалта түйлаа юм байна. Тэрэ түйлалта тухай тоонуудые дурдаад яахамнайб. Эндэ ондоо баримта тухай бэшэе. «Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө ойн баярай диплом», «Совет засагай 50 жэлэй нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн нэрэ зэргэ олгоһон диплом бэрхэ малшадай эсэшэ сусашагүй ажалые гэршэлнэ ха юм даа.

Энэ амжалтын эгээл манлайда эндэ хүдэлдэг дүрбэн коммунист алхална, бусадаа дахуулна, амжаһан түйлалтаяа улам арьбадхахын түлөө нэтэрүү бэрхэ коллективээ элсүүлжэ ябана гэжэ үшөө дахин дабтая.

— Нэгэ үе партийна бүлэгэймнай хүдэлмэри һуладаад, мүртэй юумэн хэгдэхэеэ болёод байһан юм. Сэхынь хэлэхэдэ, туһаламжал дуталдаа һэн. Бүлэгэй хүдэлмэреэр һонирхохошье хүн үгы бэлэй. Энээндэ партком, отделениимнай эхин организаци бага зэргэ зэмэтэй даа. Тээсгэнэй райкомой инструктор ябажа, яһала заабари һургаал үгөө. Хүдэлмэримнай һэргэнтүү,—гэжэ нүхэр Жанадараева хэлэдэг.

Тэрэншье зүйтэй хаш. Теэд мүнөө энэ бүлэгэй хүдэлмэри [...] дөө ороо. Малшадай [...] һуралсал үргэлжэлһөө[...] дүн согсолжо, тэрэнээ [...] хэлсэдэг, дутуу дуп[...] хэйлжэ, тэдэниие саа[...] ха аргаяа бэдэрнэ. Ор[...] даадын оронуудаар [...] һонинууд тухай поли[...] маци эндэ хирэ хирэ б[...] жэ байдагын һонирх[...]

Бүлэгэй коммунист[...] бүхы малшадай тэмсэ[...] лынь хиидэ хосор[...] һүнэй тоһолиг 3,5 про[...] доошоо унаһан юм. Хар[...] процент болонхой. Нэг[...] лай дүнгөөр аймаг[...] гүүртэнүүдэй дунда [...] сөөндэ илажа, нэгэда[...] раад, Хориин аймагай [...] сэдхэхэ комитедэй, пар[...] дамжуулгын Улаан [...] шанда хүртэһэн магта[...]

— Коммунис ажал[...] гэһэн нэрэ зэргэдэ хүр[...] хойшо түсэб, уялга[...] ушар байгаагүй юм. [...] хэлэһэндээ заатагүй [...] бди. Хүн бүхэн иимэ [...] гээр хүдэлжэ байдаг, [...] гэжэ бүлэгэй эмхидх[...] Долгор Жанадараева [...]

Арбан табан хүн[...] эдэбхитэй, ажалдаа г[...] нистнараар толгойлуул[...] эстэй, зоригжол түгэ[...] шэнги коллектив урд[...] улам шангадхажа, [...] түйлаха байһандань ба[...] Энэ этигэлыень эндэхи [...] лэгэй хүсэн тухандань [...] тэмсэнэ ха юм.

Г. ЦЫР[...]

САГААН АРАЛАЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Урдань үргэн нэлэнхы энэ нугада һүрэг хониг атарлан бэлшэжэ, шугын захаар ургаһан түрүүшын ургы шэмхэлдэг. хаа-яахан хонишоной дуулаха, жэргэмэл шубуудай жэргэхэһээ бэшэ ондоо хан гэхэ абяан дуулдадаггүй бэлэй. Гансал намарай сагта хэдэн үдэрэй турша соо таруу ногоотой энэ добын сабшалангай дундуур морин косилкын таршагана̄ха, тармуурай наярха, үбһэшэдэй хүхюун зугаа аяар холоһоо сууряатан соностошо бэлэй.

Зүгөөр һүүлэй үедэ Сагаан аралай нам байдал хубилжа, жэлэй дүрбэн сагта таһалгаряагүй шууятай, хүлгөөтэй болонхой. Хабарай үдэрнүүдтэ эндэ ажал хүдэлмэри дүүрэн хүсөөрөө орьёлно. Шугын наанахи сөөрэмэй үндэр эрье дээрэ бүлүүр станци хүдэлгэжэ байһан «Беларусь» тракторай дүнгинэхэнь таһалданагүй. Тэндэһээ 200-гаад метрэй зайда һунаһан залгамал түмэр соргонуудай аманһаа амидаралта уһан эршэтэйгээр бурьялан, нутын баруун урдуур таран урдана. Намарһаа хойшо нишэ саһан ороогүй, шииг абаагүй хуурай газар энэ амидаралта уһые хомхойгоор шэнгээжэ байхыень харахада яһала урматай. Таран урдажа байгаа уһанай тээ саана хүрзэнүүдые баринхай гурбан хүнэй газар малтаха харагдана. Энэ үедэ самосвал автомашина хүнхинэн ерэжэ, шэбхээ ябууд дундаа буулгажархёод, гэдэргээ бусан талиина.

Хуурай газараар тойрожо, тэдэ хүнүүдэй дэргэдэ хүрэжэ ерээбди. Эдэнэр гурбуулан луговодууд ха гэжэ түрүүн һанагдаа. Теэд танилсажа мэдэхэдэмнай, колхозой түрүүлэгшэ Баир Бадмаевич Шагдыров, энэ жэлдэ тусгаар томилогдоһон агрономлуговод Ринчин Доржижапов гэгшэд сөөрэм руу тэгүүлһэн уһые хаажа байһан луговод Цыцыковтэ туһаламжа байгаа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй эндэ байханьшье гайхалгүй. Нуга сабшалан уһалха, үтэгжүүлхэ талаар соносхогдоһон хоёр һарын харюусалгата шухала ажалай халуун үе үнгэржэ байна ха юм.

— Хоёр һарада хараалһан зорилгонуудаа гол түлэб дүүргээбди. Новородой отделени бүхы шэбхээ сабшалан дээрээ гаргаа. Добынхид баһал түсэбөө дүүргэжэ байна. Гадна гурбан отделенинүүдтэ бүлүүр станцинууд саг үргэлжэ хүдэлгэгдэнэ. Юрэдөө үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула хамаг бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байнабди..,—гэжэ түрүүлэгшэ хөөрэнэ.

Удаань бидэ, түрүүлэгшын нэрлээшээр, «Сагаан аралай эзэн» Тамажан Бадирович Цыцыковтэй (1-дэхи зураг) хөөрэлдэбэбди. Бэеэр набтархаг аад, шираг шамбай, наһажаал хүн нуга дээгүүр харьялан таража байгаа уһые, эндэ тэндэ буулгагдаһан шэбхын обоохойнуудые урмашангяар хаража:

— Энэ уһан шэбхэ хоёрнай газарай хүрьһэндэ ехэл шанартай тэжээл болохонь гээшэ даа,—гэжэ хэлээд, саашань үргэлжүүлнэ:—Тиигэбэшье түрүүшын жэлдэ һанаһанда хүрэмэ үндэр ургаса абтахагүй, шэбхэжүүлһэнэймнай ашаа үрэ саада жэлнүүдтэл харагдаха. Энэ газарые ашаг ехэтэй болгожол үзэхэ һанаатайб. Ногооной үрэһэ тариха, добо газараарнь үбэлдөө тошо халхадаг болохобди. Мүнөө намда дүй дүршэлшье бага. Эхилһэн юумэеэ орхингүй, сабшалан һайжаруулха ажал хэжэ һураха, дүршэл шадабаритай болохые оролдонобди. Һаяшаг аймагай луговодуудай зүблөөндэ ошожо, нилээдгүй ашаа туһатай юумэ дуулаа һэм...

Нээрээшье үбэр-зөөхэйнхид сабшалангаа мүнөө жэл түрүүшынхеэ уһалба. Голнуудынь уһаар хомор тула эндэхид анханай газараа хүсэд уһалдаггүй байгаа. Сэлэнгын аралнуудые зундаа хэдэн дахин үерэй уһаар эльбүүлдэг тула, тэдэниие уһалха тухай һанаашалһанай хэрэггүй шэнги һэн. Теэд үбһэ ногооной һайнаар ургаһан жэл үертэ абтажа хосорходонь, нёдондо зун мүрэнэй гурбан һалаада хаалта хэгдэжэ, набтар эрьенүүдынь бүхэлэгдөө бэлэй. Бүхыдөө эндэ 2 километр утатай хаалта баригдажа, зуугаад гектар сабшалан, таряалан үертэ абтахаа болёо һэн. Мүн тиихэдэ Сагаан аралай 30-аад гектар сабшалан шугы бургааһанһаа сэбэрлэгдэжэ, сабшалангайнь газар үргэдхэгдөө. Ёнхорой отделенидэ энэ жэлэй эхинһэ хойшо шугы бургааһанһаа 116 гектар газар сэбэрлэгдээ. Эндэ үерэй уһанай халидаг газарнуудта 2,7 километр утатай хаалта хэгдээ.

Иигэжэл урдань шугы бургааһаар бүрхөөгдэшэһэн Сэлэнгын арал тохойн сабшалан болон таряалангай ургаса дээшэлжэ эхилээ һэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ хэрэгтэ нилээдгүй ехэ мүнгэ зөөри һомологдодог болоо. Гансахан Сагаан аралда баригдаһан хаалтада 13 мянган түхэриг гаргашалаа. Энэ гаргашань ойрын жэлнүүдтэ үбһэ ногооной баян ургасаар харюулагдахань элитэ. Гадна энэ жэлдэ 148 га бүртаг газарые сэбэрлэжэ, ашаглалтада оруулха, 100 гектар сабшалангые һайжаруулхаар хараална. Энээндэ бүхыдөө 42 мянган түхэриг гаргашалагдаха юм.

Тиигэжэ сабшалан һайжаруулха хоёр һарын туршада нилээдгүй хүдэлмэри хэгдээ. 4000 тонно наг шэбхэ зөөхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Түсэбэй ёһоор 60 гектарай орондо 200 га талмайда үтэг шэбхэ тараагдаа. 100 гектар сабшалан бүлүүр станцяар уһалха юм. Илангаяа Новородой отделенидэ энэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнэ. Эндэ аха дүүнэр трактористнууд Федор ба Иосиф Санжиевтан, луговод Кулаковой хүтэлбэри доро 160 гектар сабшалан уһалаанхай. Һаяхан нугөө отделениһээ асарагдажа, Сагаан аралда тодхогдоһон бүлүүр станци эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор хүдэлгэгдэнэ. Һүүлэй хэдэхэн хоног соо эндэхи сабшалан нилээдгүй ехэ шииг нойто шэнгээн абаа.

— Хоёр-гурба дахин уһалхабди. Мүн кукурузынгаа газар уһалхабди. —гэжэ бүлүүр станциин тракторист Александр Вампилов хэлэнэ.

Дэбын отделениин һаалиин гүүртэһээ шэбхэ зөөжэ байһан гурбан трактор, нэгэ самосвал машина ашаагаа һаадгүй хүмэрюулжэ буулгаад лэ, бушуухан эрьежэ саашалнад. (2-дохи зураг). Трактористнууд Амгалан Вамбуев, Андрей Ажеев, Захар Трофимов гэгшэд үдэр бүри тус тустаа 18—20 тэргэ, харин самосвал автомашинын жолоошон Владимир Цыренжапов үшөөшье олые зөөнэ. Эдэнэр Сагаан аралда һаяшаг ерэбэшье, 500 гаран тонно наг шэбхэ зөөгөө. Ажал хэрэгэйнгээ урагшатай ябажа байһанда луговод Т. Цыцыков урма баяртай. Урданай механизатор Т. Цыцыков энэ жэлдэ луговод болохые һайн дураараа шиидэжэ, хэр угһаа нааша орхигдошоод байһан 60 гектар сабшалан даажа абанхай. Һаяшаг сабшалангайнгаа хүрьһые борнойлжо, гектарай 1 центнер аммиагай селитрээр үтэгжүүлээ. Энэ нүхэрнай урдань 3 центнерһээ дээшэ бэшэ үбһэ ногооной ургаса гарадаг байһан Сагаан аралай сабшалангһаа гектар бүриин дунда зэргээр 15 центнер үбһэ хуряаха зорилго урдаа табинхай.

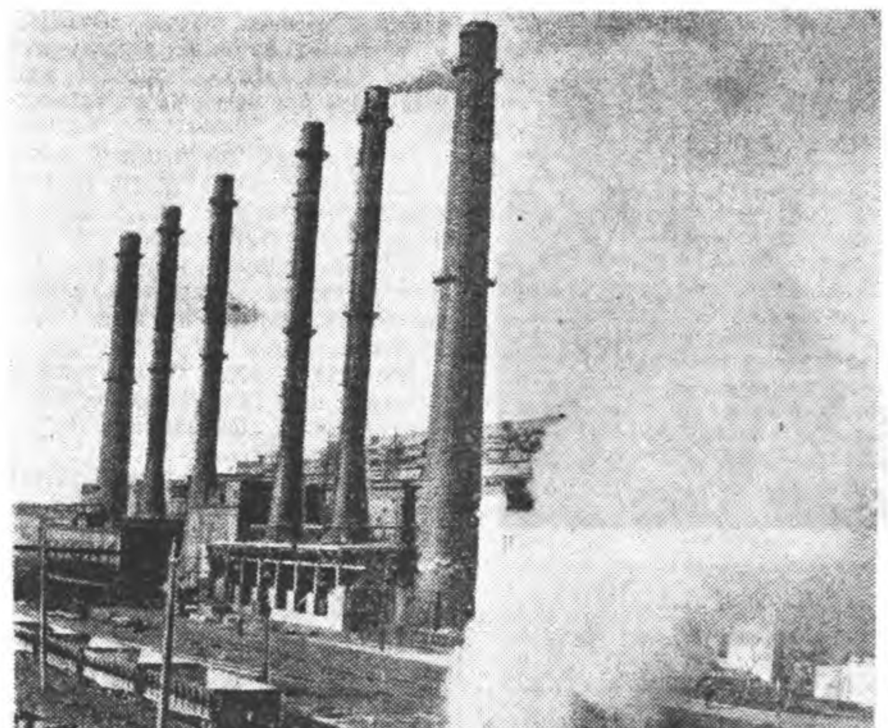
Эдэ үдэрнүүдтэ Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой 3100 гектар сабшалан дээрэ үбһэ ногооной үндэр ургаса ургуулхын түлөө тэмсэл эршэтэйгээр ябуулагдана.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.
Авторай фото.

Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоз.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Оронойтмнай түрүү предприятинуудай нэгэн—Челябинска металлургическа завод эрхим шанартай булад гаргадаг болонхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой мартеновскэ цех.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮСЭД ХҮСӨӨРӨӨ ХҮДЭЛНЭ

Арбан табадахи миллиард киловатт-час электроэнерги гаргалгые Березовско ГРЭС (Брестскэ область) майн 17-до дүүргээ. Түхеэрэлгэнүүдые шадамараар хэрэглэһэнэй ашаар жэлэй эхинһээ хойшо мянган тонно нүүрһэн алмагдаа. Станциин бүхы зургаан блок хүсэд хүсөөрөө хүдэлнэ.

(ТАСС).

«ТАУРАС» ГЭЖЭ ТЕЛЕВИЗОРНУУД

Литвагай Шяуляй городто баригдажа байһан заводой конвейерһээ «Таурас» гэжэ телевизорнууд майн 17-һоо гаража эхилбэ. Шэнэ аппаратай экранай диагональ 59 сантиметр болоно.

Предприятиин гол корпуусто телевизорнуудые хабсаргадаг, тааруулдаг найман лини тодхогдохо. Электронно-тоолоолгын машинануудай ашаар үйлэдбэрие автоматическа аргаар хүдэлгэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээр завод хангагдаха юм. Хүдэлмэриин бүхы газарнуудта ажалаа научна ёһоор эмхидхэлгые нэбтэрүүлһэнэй ашаар минута хүрэхэгүй саг соо конвейерһээ аппарат гарадаг байха.

«ПОЭТИЧЕСКЭ МАЙ»

Запорожиин поэдүүд ба уран зохёолшод, ороной ондоо городуудһаа ерэһэн ханинарынь «Запорожсталиин» цехүүдтэ майн 17-до айлшалһан байна. Тэдэнэр заводой металлургнуудай үмэнэ зохёохы ажалаараа тоосоонуудые хэжэ, өөһэдынгөө шүлэгүүдые, уран һайханай шэнэ зохёолнуудай хэһэгүүдые уншаа, саашанхи түсэбүүд тухайгаа хөөрөө. «Поэтический май-68» гэжэ уран һайханай литературын ехэ һайндэр Запорожидо нигэжэ эхилээ. Энэ һайндэр В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдана.

МАГАДАНАЙ ЗАГАҺАШАДТА

Охотско далайн эрье дээрэхи Ола гэжэ загаһашадай тосхондо «Родина» гэжэ үргэн экрантай шэнэ кинотеатр нээгдээ, театрта түрүүлжэ орогшод «Анна Каренина» гэжэ уран һайханай фильмые хараһан байна. Энэ хадаа Магаданска областьдохи үргэн экрантай дүрбэдэхи кинотеатр болоно.

(ТАСС).

АЛАС-ДУРНА ЗҮГЭЙ ГЕОЛОГУУДАЙ ХУРАЛДААН

Алас-Дурна зүгэй геологуудай хуралдаан Владивостогто болобо. Метаморфическа шулуунуудай бүридэл, хэзээ бии болоһон тухай шэнэ мэдээнүүд суглаан дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Туһатай ашагта малтамалнуудай дэлгэрэлгын жама ёһые элирүүлгэдэ тусгаар анхарал хандуулагдаһан байна.

Алас-Дурна зүгэй эгээн лэ эртэ урдын метаморфическа (хубилһан) шулуунууд хоёр шахад миллиард жэлэй урда тээ бии болоо гэжэ хуралдаан дээрэ хэлэгдэһэн байна. Тэдэнэй тоодо гнейсүүд, кристаллическа сланецууд, Охотско далай шадарай мегматедууд, Алас-Дурна зүгэй бусад зарим шулуунууд ороно.

(ТАСС)

МЯХАЛИГ ҮҮЛТЭР[...] МАЛ ОЛОШОРОГ Л[...]

Шэмэтэй аад, хямда сэнтэй үхэрэй мяха ехээр үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй тусхай совхозууд республика доторнай эмхидхэгдэнэ. Табан жэлэй һүүлшын жэл—1970 он болотор республикын колхоз, совхозуудай мяханай фермэнүүдтэ үсхэбэрилдэг эбэртэ бодо малай тоо 50 мянгаад хүрэхэ, үнеэдынь ажахын бүхы малай 48 процентнь болохо юм. Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгэдэ гол үүргэ совхозуудай дүүргэхэ байһан дээрэһээ, тэдэниие хүтэлбэрилхэ трест республика дотор эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Эбэртэ бодо малые мяханай фермэдэ үсхэбэрилхэдэнь, ажахыда аргагүй олзотой. Мяхалиг малай бэлшээридэ атарладаг дээрэһээ гаргашалһан тэжээлэй үнэ сэн бага болоно, харууһаниинь хүнгэрнэ, үнэ багатай хото хорёо хэрэглэгдэнэ. Тугалнууд олоор абгажа, түргэнөөр түлжэнэ. Эдэ бүгэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ.

Яруунын мяха-һүнэй совхозой байдалые абажа харахада, эхыень хүхүүлжэ 8 һаратай болгоһон симментал тугалай шэгнүүр 190—210 килограмм болоно. Тиихэдэ гараар тэжээһэн тугалнууд хэдышье һайнаар хоолулаад байгаа һаа, 120—130 килограмм болоно гэхэ гү, али 8 һаратайдаа эхыень хүхүүлжэ түлжүүлһэн тугалнуудһаа 70 килограммаар бага шэгнүүртэй байна.

Тооложо үзэхэдэ, һаалиин гүүртын нэгэ үнеэ харууһалгада совхоздо 359 түхэриг 90 мүнгэн, мяханай фермэдэ энэнь 127 түхэриг 63 мүнгэтэ гэхэ гү, али 2,8 дахин үнэгүй болоно. Һаалиин фермын үнеэндэ гаргашалагдадаг тэжээлэй үнэ сэн (тэжээл бэлдэһэн, асарһан гарзыень тоолоходо) 170 түхэриг 67 мүнгэтэ, харин мяханай фермынхидэ—56 түхэриг 33 мүнгэнэй гэхэ гү, али гурба дахин үнэгүй тэжээл хүртэнэ. Жэлдээ 1700 килограмм һү үгэдэг үнеэн ажахыда 71 түхэриг 90 мүнгэнэй гарза хэнэ. Хэрбээ али гаргаша хэгдээд, үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаажа шадаа һаа, энэ үнеэн гарзагүй болохо.

Тиихэдэ мяханай фермын үнеэнһээ гараһан тугалые эхэтэйнь 6—7 һара байлгаха үедэ 180 килограмм татаа һаань, 19 түхэриг 34 мүнгэнэй олзо ажахыда ороно. Хэрбээ тугалайнь 200 килограмм болоо һаа, 35 түхэриг 67 мүнгэнэй олзо абтаха ушартай. Тиимэһээ мяханай фермэнүүдые эмхидхэжэ, мяхалиг үүлтэрэй мал үдхэхэ тон шухала.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай колхоз, совхозууд адууһа малаа зунай бэлшээридэ гаргахань. Эгээл энэ үедэ мяханай фермэнүүдэй эмхидхэлэй асуудалнууд нэн түрүүн шиидхэгдэхэ ёһотой.

Һүнэй, мяханай гүүртэнүүд нэгэдүүлэгдэхэ ёһогүй, харин мяханай фермэдэ 7—8 һа[...] нуудтай үнеэд, мяха[...] буханууд, тус һүрэг [...] хашараг, гунжад, һү[...] гологдоһон үнеэд, бэл[...] луулагдаха эрэ бүрү[...] Тиигэжэ мяхалиг ү[...] малай тоо толгой о[...] шадаха арга боломжо [...] хэндэ бии байха. Ти[...] халиг үүлтэрэй мал [...] һаа хойшо ехэнхидэ [...] ябуулагдаха зэргэтэй [...]

Һаяын сагта мяха[...] мал олоор үсхэбэри[...] сал тиимэ фермэнүү[...] хынүүдтэ эмхидхэг[...] байна. Республика до[...] рефордын, казах ул[...] хальматай, шортгорн[...] үүлтэрэй малай тоо [...] үсөөн. Тиимэһээ тус [...] ха-һүнэй шэглэлтэй [...] үүлтэрэй мал үс[...] ашаар шиидхэгдэжэ [...]

Тугалаал тэжээж[...] үнеэдые мяханай фер[...] жа болохо. Тиигээд [...] тэрэй бухануудай [...] лээд, тугалнуудынь [...] эхэтэйнь ябуулха. [...] рынь холимог үүлтэр[...] рагууд тушаагдажа, [...] гуудынь мяханай фер[...] тэхэ ёһотой.

Мяханай фермын [...] лаха болзор тухай [...] ехэ анхарал хандуу[...] дүй дүршэл дээрэһэ[...] хада, мяхалиг үүлтэр[...] гэ сагта тугаллуу[...] Март, апрель һарану[...] тугалнууд 7—8 һара [...] хүхэн түлжэжэ, [...] үбэлжөөндэ ороно. Т[...] үбэлэй, хоёр зунай [...] жээгээд худалдабал [...] зотой. Гунжадые хаба[...] рын турша соо түр[...] хашараг байхадань [...] соо искусственна арг[...] үүлтэрэй бухын үрөөр [...] хэрэгтэй. Мяханай фер[...] хэ шухала зорилгын [...] хада, эмэ хашарагуу[...] тушааха һэдэлгые үса[...] тэй.

Хашарагуудай саг [...] болохын түлөө тэдэнэ[...] хаһаань хойшо һайнаа[...] ха, нэмэлтэ тэжээл эд[...] тэй. Хэрбээ үрэжүүл[...] бэл, тэдэниие баһа 10-[...] соо мини бариха хэр[...]

Мяханай фермэ эмхи[...] мал бэлшээридэ гарга[...] багаар бэлдэдэг болох[...] жэ зарим ажахын хү[...] шэд, мэргэжэлтэд бүр[...] Харин энэ тиимэ бэш[...] жээлээр мяханай үүлтэ[...] һайн шанартай ехэ м[...] гэжэ дэмы.

А. БАД[...]
Улаан-Үдын пле[...] ахалагша зоот[...]

БУЯНТА—ҺААЛИШАН

Дүрбэн жэлэй саада тээ «Заветы Ленина» колхозой Жэлиндын гүүртэ дээрэ үнеэ һааха хүн дуталдаба. Гүүртэдэ һаалишанаар ошохо хүн олдобогүй. Доржын Сандагай арбан долоотой хүбүүн Буянтын һаалишан болоҗо гүүртэ дээрэ ерэхэдэнь, нютагайнь хүн зон ехэл гайхалдаа бэлэй.

— Эрэ хүн аад... Үнеэ һаажа шадахагүй даа. Энэ эрэшүүлэй хэхэ хүдэлмэри бэшэ,—гэлдэхэ хүнүүд олон һэн.

Колхозой правлени соо энэ хүбүүндэ найдабаригүйгөөр хандаашье һаа, гүүртэ эльгээгээд туршаха гэлсэбэ.

Олон үгэ дуугардаггүй энэ хүбүүн үетэн нүхэдэйнгөө наада бэряашье һаань, нютагайнгаа зарим зоной тэрээн тухай элдэбын үгэ тараагаашье һаань, голхоронгүй һаалишанаар хүдэлжэ захалба.

Тэрэнэй эгээн түрүүшынхеэ гүүртэ дээрэ ерэхэдэ, эхэнэр һаалишад урда урдаһаа харалсажа:

— Зай, хэр удаан хүдэлэгшэ ааб. Хараад үзэе. Гүйжэ арилхал байха,—гэлдээ бэлэй.

Буянта Доржиев нигэжэ һаалишанаар ажаллажа эхилээ һэн. Тэрэ үглөөнэй харанхыһаа үдэшын харанхы болотор бүхы һаалишадтай хамта бүхэли үдэртөө хүдэлхэ, үнеэдээ үдэрэй гурба дахин һааха, малайнгаа байра сэбэрлэхэ. Гүүртэ дээрэхи хүшэр хүндэ хүдэлмэри эхэнэрнүүдэй хэжэ байхада хараад зогсонгүй, тэдэнэртэ али бүхы аргаараа туһалха. Һаалишад энэ хүбүүнэй ажалдаа дуратайень мэдэдэг дээрэһээ зүбшэл, заабари хэлэжэ туһалагша бэлэй.

Буянта энэ дүрбэн жэл[...] гаран тонно һү һаагаа. [...] эдэ бүхы амжалтын[...] ВЛКСМ-эй ЦК-гай значо[...] нагдаһан байна. Комсомо[...] Доржиев мүнөө жэл ВЛКС[...] ластной конференциин хү[...] дэ хабаадалсаа.

Буянта мүнөө һү һааха [...] гээ түсэб комсомолой 50 [...] ойн баярай үдэр хүрэтэр [...] гэжэ шиидэнхэй.

Комсомол хүбүүн энэ [...] амжалтатай бэелүүлжэ бай[...] раа, үдэшын һургуулида [...]

В. ЧУНАВ[...]

Баунтын аймаг.

ЭЛХИ ХЭЛЭНДЭНЬ ДУРЛУУЛХА

эмнай ургажа ябаһан юрэнхы эрдэмдэ һуркоммунис ёһоор хүмүүдэһэ һууринь болоно. й түрэлхи хэлэн дээрээ ые тон гүнзэгыгөөр дад шэнжэ тухай оро- педагог К. Д. Ушинрине ходо һанажа ябадээрээ хэрэглэдэг баг- олон.

ргааһандал ургажа ябаэхын ураг — зөөлэн гаргадашагүй баялигые ороһон үдэрһөө хойшо лдэг. Түрүү багшанагүй дүршэлтэй танилсар үхибүүдые түбхын үрэл хэлэндэнь халуулан хүмүүжүүлхэ гэжэ гоо оролдодог бэшэ. һаа гү, али һургуулиһаа ирхолтой хүдэлмэри дад болонхой.

гадуур түрэлхи литеирхолтой хүдэлмэри хэнэй, Яруунын, Хэын аймагуудай һургууйнаар ябуулагдана.

эй саада тээ РСФСРбагша Н. А. Тулусоеэри доро ганса Хэрэургуулида түрэлхи хэтураар классһаа гадуур ябуулагдадаг байгаа мүнөө Түнхэнэй бүхы дта тиимэ хүдэлмэри агдадаг болонхой. Теэд ээр, жэшээгээр аймашнуудта иимэ хубилал- Надежда Арсентьевнаоор гэхэдэ зүбтэй. Тэаян дүй дүршэлөө хүнябадаггүй, харин өөһэдтэ—буряад хэлэнэй дамжуулжа, аймагай хэндэ түрэлхи хэлээмхидхэхэ, классһаа мэри ябуулха хэрэгтэ амжа үзүүлһэн, хэдэр-практикум үнгэргэээр Тулусоевагай дүй ай яһала бэшэгдэһэн, н дээгүүр хэлэгдэһэн тэрэнэй ажал тухай алайб.

хэлэн болон литератуа Толтойн (багшань кова), Тоорын (баг- Бахажеева), Горхоной Д. Байминова), Дунда, (багшань Д. Д. Лыгайн (багшань Г. О. Моондын (багшань ова) найман жэлэй дта классһаа болон һаа гадуурхи хүдэлнаар, үрэ дүнтэйгөөр һүүлэй үедэ Түнхэнаев, Б. Сыренов, А. Намсараев гэхэ мэлай, гуурһаяа туршагржо байһан ушар хаин литературно-творуудай ябуулжа байрин аша туһыень гэр- Хойто-Голой найман лида 2—3 жэлэй саа- литератураар клас- ямаршье хүдэлмэри гүй байһан юм, теэд

багша Дондок Дашиевич Лыгденовэй тэндэ ерэхэтэй сасуу буряад хэлэ болон литературын кабинет бии болгогдоһон, литературно-творческо, драматическа кружогууд эмхидхэгдэһэн. Литературна кружогынь хэдэн бүлэг боложо хубаагдадаг: уран уншалгын, рассказ ба шүлэг бэшэжэ һуралгын, зураглал, статья бэшэжэ һуралгын ба арадай аман зохёол суглуулагшадай гэхэ мэтэ. Кружогой гэшүүдэй олонхинь зохёон бэшэлгэдэ һурадаг, тэдэнэй зохёоһон шүлэг, рассказ, багахан пьесэнүүд аймагай «Саяан» газетын хуудаһанда хэблэгдэһэншье байха. Жэшээнь, һурагша Э. Санжиев сатирическэ зүжэг зохёоһон, драматическа кружогойхид тэрэниинь шадамар бэрхээр бэлдэжэ, һургуулидаа, совхозойнгоо клубташье табиһан байха.

Аймагай һургуули бүхэндэ литературна газетэнүүд гаргагдадаг, нютагтаа тааруулагдан нэрлэгдэнхэй. Жэшээнь, «Алтан Мундарга», «Тоорын аялга» гэхэ мэтэ.

Һүүлэй үедэ драматическа кружогууд олон һургуулида бии болгогдоо, кружогойхид бишыхан пьесэнүүдые табихын хажуугаар томо драматическа пьесэнүүдые харуулдаг болонхой. Илангаяа энэ хүдэлмэри Моондын найман жэлэй һургуулида урагшатайгаар ябуулагдана. Багша И. Ю. Худяковагай хүтэлбэри доро драматическа кружогто хабаадагшад Ц. Шагжинай «Будамшуу» пьесые бэлэдхээд, нютагайнгаа хүн зондо харуулжа, магтаалда хүртэһэн байха.

Хэрэнэй, Тоорын, Жэмһэгэй, Хойто-Голой, Моондын, Толтойн һургуулинуудай һурагшад ажалшадай дунда ябуулагдадаг агитационно, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Түрэлхи хэлэ болон литератураар классһаа гү, али һургуулиһаа гадуур ябуулагдадаг хүдэлмэри һурагшадай мэдэсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, үнгэрһэн 1966—1967 онуудай һуралсалай жэлэй дүнгые 1960—1961 онуудай һуралсалай жэлтэй сасуулбал тад ондоо. Түнхэнэй һургуулинуудта түрэлхи хэлэ болон литературaaр һурагшадай мэдэсэ 6 жэлэй саада тээ оройдоо 95 процент байһанаа, мүнөө 98,6 процент болонхой.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын дунда һургуули дүүргээшэд түрэлхи хэлэ болон литератураяа илангаяа гүнзэгыгөөр мэдэдэг, тэрээндэ үнэн зүрхэнһөө дуратайнууд байдаг. РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Намсараев Надмит Намсараевич аяар 30 жэл шахуу энэ һургуулида түрэлхи хэлэ болон литературын багшаар ажаллажа байгаашье һаа, мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг, түрүү багшанарай методическа шэнэ онол аргануудые шудалан үзөөд, хүдэлмэридөө шадамар бэрхээр хэрэглэдэг. Хорёод гаран жэлэй саада тээ буряад хэлэ болон литературын кабинет тэндэ эмхидхэгдэжэ, литературно-творческо кружок бии болгогдоһон түүхэтэй. Энэ үе соо хэды олон хүнүүд далай мэтэ баялиг түрэлхи хэлэндээ үнэн зүрхэнһөө дуратайгаар хүмүүжүүлэгдээ гээшэб! Багша нүхэр Намсараев олон һурагшадые кружогто эдэбхитэйгээр хабаадуулхадаа, бултыень уран зохёолшо, поэт гү, али драматург болгохо гэһэн зорилго табидаггүй. Уран зохёолой гоё найруулгые, буряад хэлэнэй баялигые һурагша бүхэндэ ойлгуулха гэжэ оролдодог.

РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Цыпилма Бальжинимаева үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ зорюулаа гэхэдэ буруу болохогүй: аяар 30 жэлэй туршада багшална ха юм. Мүнөө Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулида түрэлхи хэлэ ба литературын багшаар ажаллана. Цыпилма Бальжинимаевагай хэшээлнүүд өөрын маягтай: мүнөөдэрэйнь хэшээл үсэгэлдэрэй хэшээлһээ нэгэл юумээрээ илгардаг. Хэшээл бүхэндэнь багшын творчество альган дээрэ табиһандал байдаг. Багшын хэшээл бүхэндэ харуулан ойлгуулха элдэб янзын пособинууд хэрэглэгдэдэг, тэдэнь һурагшадай туһаламжаар бүтээгдэдэг. Һурагшадтаяа хамта «Ленин—бүхы дэлхэйн пролетаринарай вождь», «Буряадай бэлигтэ артистнар», «Буряад арадай аман зохёолнуудай дээжэ», «СССР-эй арадай артистнар Л. Л. Линховоин ба Л. П. Сахьянова» «Байгал далай—Буряадай омогорхол», «Ажалаараа алдаршаһан ивалгынхид» гэхэ мэтэ альбомуудые гоё һайханаар зохёонхой. Хамта дээрээ 20 гаран альбом түрэлхи хэлэ ба литературын кабинет соонь байдаг.

Кабинедэй дэргэдэ литературно-творческо кружок эмхидхэгдэнхэй. «Сэлэнгын урасхал» гэжэ поэтическэ нэрэтэй литературна журнал, «Сэлэнгэ» гэжэ литературна газетэ гарадаг. Гар бэшэлгын журналда һурагшадай бэшэһэн шүлэг, рассказ, зураглалнууд хэблэгдэдэг. Кружогой гэшүүд аймаг дотороо үнгэргэгдэһэн литературна олимпиада дээрэ 1-дэхи һуури эзэлжэ, республикын олимпиадада хабаадалсаха эрхэтэй болоо һэн. Кружогой гэшүүд һургуулиһаа гадуур арад зоной дунда ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ шударгы бэрхээр хабаадалсадаг. Багша нүхэр Бальжинимаева өөрөө саг үргэлжэ ажалшадай, түрэлхидэй урда угаа һонин лекци болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, һурагшадынь концерт харуулдаг, буряад литература болон искусствын үдэшэнүүдые үнгэргэдэг юм.

Гэбэшье буряад хэлэ болон литературaaр классһаа гадуур хүдэлмэри республикын зарим аймагуудай һургуулинуудта оройдоо ябуулагданагүй, тэрээндэ анхарал табигданагүй. Илангаяа Баргажанай, Хяагтын, Зэдын, Бэшүүрэй аймагуудай һургуулинуудта түрэлхи хэлэ ба литература заалгада ехэ дутуу дунданууд үзэгдэнэ, түрэлхи литературaaр классһаа гадуур хүдэлмэри ёһо тэдыгээр гү, огто эмхидхэгдэнэгүй. Дээрэ дурдагдаһан аймагуудай һургуулиин һурагшад Гэгээрэлэй министерствын текстээр бэшэһэн шалгалтын үедэ олон алдуу гаргаһан, түрэлхи хэлээ муугаар мэдэдэг байһаниинь элирүүлэгдээ. Һурагшад литературна үгэнүүдые нютагай маягтайгаар бэшэжэрхинэ, абтаһан үгэнүүдтэ, үгын анхан һууриин тодо бэшэ аялганууд болон бусадшье дүримүүдтэ олон алдуу гаргаһан байна.

Түрэлхи хэлэ болон литература илангаяа классһаа гадуур ябуулагдаха хүдэлмэри мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар һайжаруулхын тула республикын Гэгээрэлэй министерство, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай буряад хэлэ болон литературын кафедра саашадаа ямар түсэбтэйб гэхэдэ иимэ. Хамагай түрүүн мүнөө байгаа бүхы номуудые 1972 он болотор бултыень шэнэлхэ, ном зохёолгодо бэрхэ багшанарые хабаадуулха, түрэлхи хэлэ ба литература заалгын асуудалнуудаар методическа пособинуудые олоор хэблэхэ (дидактическа материалнууд, упражненинүүдэй, диктантнуудай ба изложенинүүдэй сборнигууд, үхибүүдэй хэлэ хүгжөөхэ олон янзын гоё зурагууд г. м.). 1968 онһоо эхилжэ республика дотор түрэлхи хэлэ ба литературын эрхим һайн кабинедэй конкурс соносхогдохо. Тиихэдэ үшөө зохёон бэшэгшэдэй (эдир поэдүүд, прозангууд, драматургнууд) республиканска слёт үнгэргэгдэхэ. Эндэ ойрын сагта хэгдэхэ шухала хүдэлмэри тухай богонёор хэлэгдэбэ.

Һургуули бүхэндэ түрэлхи хэлэ ба литература заалгые, һурагшадай мэдэсые эрид шууд һайжаруулхын тула багшанар булта хамагай түрүүндэ классһаа гадуур хүдэлмэридэ гол анхаралаа табижа, ойрын жэлнүүдтэ тон харюусалгатай асуудалнуудые урагшатайгаар шиидхэхэ уялгатай. Хамагай түрүүндэ һуралсалай 1968—1969 ондо буряад һургуули бүхэндэ түрэлхи хэлэ ба литературын кабинет эмхидхэхэ, тэндээ классһаа гадуур элдэб янзын хүдэлмэри дэлгэрэнгыгээр ябуулха. Кабинедэй дэргэдэ литературно-творческо, драматическа, уран гоёор уншалгын, арадай аман зохёол суглуулха гэхэ мэтын кружогуудые бии болгожо, һурагшадые олоор хабаадуулха. Зохёон бэшэхэ бэлигтэй үхибүүдтэ онсо анхаралаа табижа, тэдэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ, урмашуулха гээшэ багшын нангин уялга. Бүхы совет арад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха бэлэдхэл хэжэ байна. Тиимэһээ түрэлхи хэлэ, литературaaр классһаа гадуур хэгдэхэ хүдэлмэреэ энэ болохоёо байгаа гайхамшаг үдэртэй нягта холбоотойгоор ябуулжа, һурагша бүхэниие Лениндэ үнэн зүрхэнһөө дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ багша бүхэнэй нангин уялгань болоно.

Д. ОШОРОВ,
Буряадай АССР-эй габьяата багша.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Машинануудые хари гүрэнүүдтэ худалдалгаар Чехословаки дэлхэй дээрэ түрүүшын һууринуудай нэгые эзэлэнхэй. Тэндэ бүтээгдэһэн продукци 100 гаран гүрэндэ эльгээгдэнэ. Эгээл ехээр захил хэдэг гүрэнүүд гэбэл, СССР, социалис гүрэнүүд болоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Шкода» заводой машина бүтээлгын цех соо СССР-эй нефтиин промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ хабсаргагдажа байна.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ГДР

ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани һаяхан болобо. Республикын социалис экономикые саашаданъ хүгжөөхэ тодорхой хэмжээ ябуулганууд энэ заседани дээрэ хараалагдаа. Гүрэнэй түсэблэлгын, мүн социалис предприятинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэтэй хамта гүрэнэй ба экономическа органуудые хүтэлбэрилгын онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха гэжэ эдэ хэмжээ ябуулгануудаар хараалагдаһан байха юм. Бүхы шатын, үрэ ехэтэй түсэблэлгын зургаануудые байгуулха асуудалда тусгаар анхарал хандуулагдаа.

Газарай үрэжэл дээшэлүүлхын, тогтууритай һайн ургаса абахын тулада научна мэдээнүүдһээ үндэһэлэн үйлэдбэреэ эмхидхэхэ, индустриальна онол аргануудые хэрэглэхэ гээшэ хүдөө ажахын талаар түрүүшын ээлжээнэй зорилто болгон табигдаһан байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Кошица городой промышленна барилгын институтда «Минск-22» гэжэ совет электронно машина хүдэлжэ эхилээ. Энэ машина барилгын табан томо организацие хангаха байна. Эдэ организацинууд Словакиин промышленна предприятинуудай 90 процентыень, тэрэ тоодо Зүүн Словацка металлургическа комбинадай барилгые хангадаг юм.

Тоололго-бодолгын шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр, тэрэ тоодо Советскэ Союзда бүтээгдэһэн «Минск» ба «Урал» гэжэ машинануудаар хангагдаһан тоололгын хэдэн центрнүүд республика дотор мүнөө бии болонхой.

Чехословакиин эрдэмтэд, инженернүүд болон хүдэлмэришэд орон дотороо тоололгын машинануудые бүтээдэг боложо байна. Автоматическаар хүдэлдэг түрүүшын тиимэ машина Нитрадахи хүдөө ажахын дээдэ һургуулиин научна программированиин кафедрада һаяхан тодхогдоо.

КНДР

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй — «Чхонлиманай бригадын» нэрэ зэргын түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадай бүхэ республиканска хоёрдохи съезд Пхеньянда болоо. Энэ хүдэлөөн ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, партияа тойруулан тэдэниие нягтаар жагсааха, ажалшадай үүсхэл эдэбхиие хүгжөөхэ зорилготой юм.

Корейн нэгэдэмэл профсоюзуудай ЦК-гай түрүүлэгшэ Тен Чан Чер съезд дээрэ элидхэл хээ. Бүхы фронтнуудаар социалис байгуулалтада туһалхын тулада энэ хүдэлөөе саашадань хүгжөөн гүнзэгырүүлхыень съездэ хабаадагшадые тэрэ уряалаа.

ТПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен үгэ хэлэхэдээ, КНДР-эй хүдэлмэришэдэй, «Чхонлимын хүдэлөөндэ» хабаададаг бүхы хүнүүдэй үмэнэ мүнөө үедэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай тогтоо.

ПОЛЬШО

«Уран зохёолшодо алтан, уншагшада мүнгэн тариан» гэһэн, уншагшадай заншалта конкурсын дүнгүүд гаргагдаба. Энэ конкурсые полиин ажалшадта зорюулан, «Дзеник людовы» газетын редакци эмхидхэдэг юм. Хүдөө тосхонуудай ажалшадай үзэмжэдэ Польшын уран зохёолшодой 20 ном табигдаһан байгаа. Энэ конкурсын дүн гэхэдэ, 150.000 бэшэг уншагшадай зугһөө ороһон байна. Олон серитэй телефильм болгон табигдаһан «Дүрбэн танкист ба нохой» гэжэ мэдээжэ номой автор Януш Пшимановский, тэмсэжэ байгаа Вьетнам тухай олон репортажнуудай ба номуудай автор Моника Варненьская илажа гарагшадай тоодо оролсоно.

(ТАСС).

...ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын багшанарай институдай физико-математикын факультедэй студент... ...тори соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

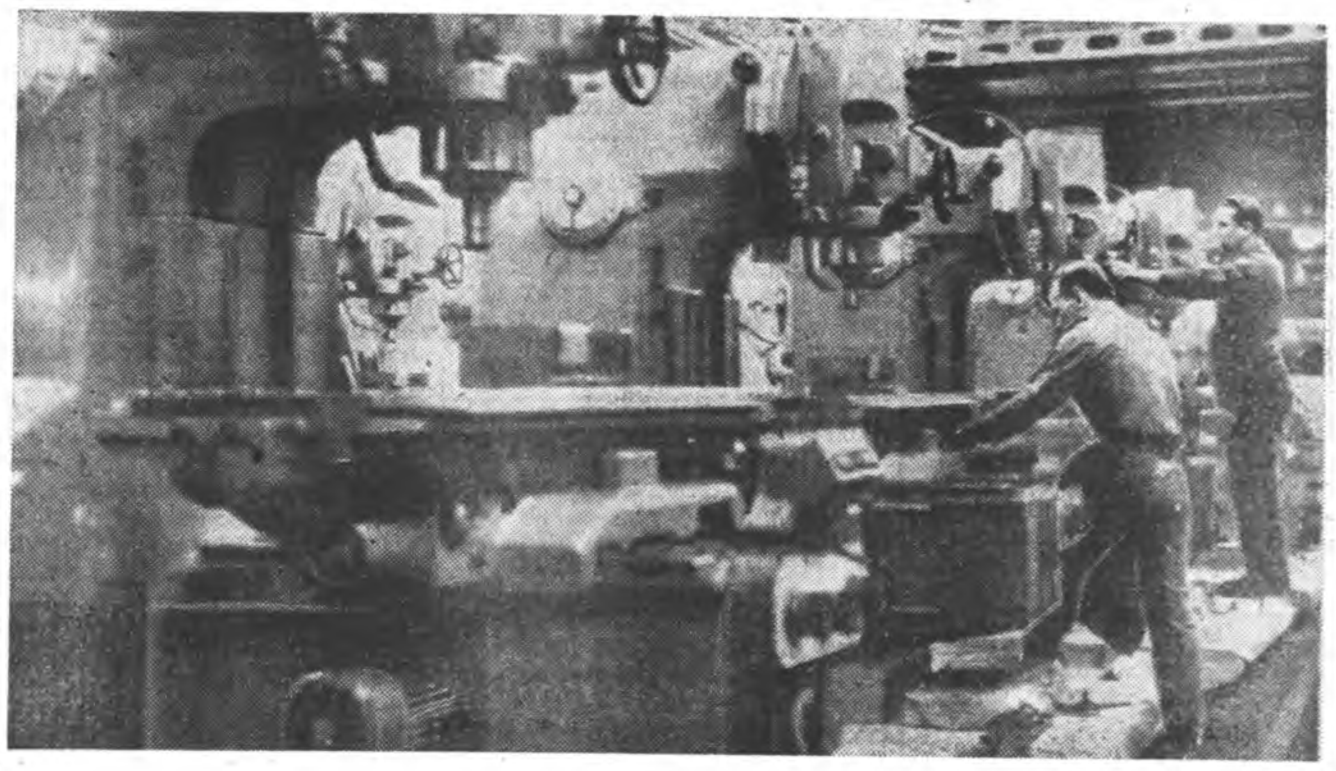
ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Загарайн дунда һургуулиинхид Советскэ Союзай Герой, 2-дохи рангын инженер-капитан И. С. Ивановтой уулзаба.

Игорь Сергеевич мүнөө Ленинградай далайн-сэрэгэй училищида багшална. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ далайн пехотодо старшинагаар алба хэжэ байха үедөө геройн нэрэ зэргэдэ тэрэ хүртэһэн байгаа.

Нүхэр Иванов һурагшадта һонирхолтой ушарнууд тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдээ совет солдадай эрэлхэг зориг тухай, дайнай хүшэр хүндэ байлдаанууд тухай, баатаршалга гаргаһан комсомолецууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Л. МИНЧЕНКО.

Германиин Демократическа Республикын Карл-Маркс штадтахи Ф. Геккертын нэрэмжэтэ станок бүтээлгын завод республикын эгээл томо предприятинуудай нэгэн юм. Энэ завод 1968 онһоо Советскэ Союзай захилаар станогуудые бүтээжэ эхилээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой цех соо.

АДН—ТАСС-ай фото.

АЯР АСАРАГШАД

...эдэ, дуун мэтэ ...аар соностоно. ...хын тула хэдэн ... бүхы хүсэ ша... ...зүрхэнэйнгөө дура ...улна гээшэб.

...рнилович хамагһаа ...ржэ, шэнээр ба... ...һургуулиин бай... ...тойрон харана. ...у байрадаа байба. ...лга болотор хир... ...зурэхэ. Цементын ...асаруулха хэрэг... ...трубка абажа, це... ...балдэдэг таһагаар...

...8 сагта цементын ...ын,—гэжэ саана... ...й хэлэхэ дуул... ...р лэ ажалла... ...н хүбүүд,—гэжэ ..., модон дамжуу... ...лан баригдажа ... дабхарта гара... ... ерэдэг зангай, ... Аня басаган до...

..., мэндэ амар,— ...н оёорһоо хонгёо ...амаршалба.

... техникэ хүнэй ...уратай ха юм. ... басаган хамагһаа ...жэ, кран дээрэхи ... мотоорнуудые ...г. Кран барилга...

шадай баруун гарынь болоно. Энээниие залуу басаган тон лэ һайн ойлгодог.

Уданшьегүй баран барилгашад ерэжэ, өөрынгөө бригадир Григорий Корниловичта мэндээ хэлээд, ажалай эхилхын урда тээ тамхилжа һууна. Барилгын хамаг зүйлнүүд бэлэн болонхой, тиимэһээ хирпиисэ холбохо, шадалаал мэдүүлэн ажалла. Шинии дуран!

Үргэдэг кранай жэргэһэн жэгүүртэ гоё дуун доро ажалай үдэр эхилбэ. Ажал... Тэмсэл... Нэгэл удхатай үгэ. Ёһотой һайнаар ажаллахын тула тэмсэхэ гээшэ барилгашан хүнэй хэтын уялга.

Жаргал тухай хүнүүд элдэбээр хөөрэлдэдэг, олон лэ ондоогоор тэрэниие ойлгодог. Теэд үдэр бүри 2 кубометр хана бодхоохо даабаритай аад, аяар 5 кубометр болгодог Петр Григорьев жаргалтай хүн даа гэжэ Григорий Корнилович бодомжолно. Часаар бэшэ, харин минутаар үндын бодожо байһан шулуун хана дээрэ цементын холисо адхан, габшагай түргэнөөр хирпиисэ холбожо байһан шулуушан нүхэрөө харахадаа, тэрэ урмашан баясана...

Иимэ габшагайгаар ажаллахын тула ёһотой һайхан бэлиг хэрэгтэй. Хирпиисэ бүхэниие жэгдэ гоёхоноор зэргэлүүлэн табижа бодхоһон хананъ ямар гоёб.

— Хүн бүхэндэ өөрын тусхай дүршэл, бэлиг шадабари гэжэ байна ха юм. Тэрэнээ хүсэд һайнаар хэрэглэхэдээ, ажалдаа ёһотой һайн амжалта туйлажа шадана,—гэжэ Татьяна һамганиинь һаяшаг хэлээ бэлэй. Тэрэ баһал зүбтэй.

Бүхы наһаараа барилгада ажаллаһан Татьяна Никаноровна мүнөө пенсидэ гараад, амаржа байна. Григорий Корнилович баһал хоёр жэл тухай ажаллаад, пенсидээ гараханъ.

Бидэнэй хойно барилга дээрэ хэн үлэхэнь гээшэб? Энэ һургуулиин табан дабхар байшангай хана бодхоожо байһан Петр Григорьев, Анатолий Брянский, Галина Янькова, Галина Кашина гэгшэд хэнһээшье дутуугүй ажаллана. Эдэнэр барилгын бүхы мэргэжэл һайнаар шудалһан дээрэһээ оролдосотойгоор ажаллажа, хододоо амжалта туйлажа шадана ха юм.

Иимэ үндэр мэргэжэлтэй, сэхэ сагаан сэдьхэлтэй барилгашад хэзээдэшье барилгашан гэһэн хүндэтэ нэрээ хухалхагүй. Эдэ барилгашадай оролдолгоор нэдондо жэл ехэ амжалта туйлагдаа. Агуухэ һайндэрые али зэргэ үндэр амжалтатайгаар угтаа һэм. Совет засагай 50 жэлэй хүндэтэ нэрэ зэргэ бригададань олгогдоо бэлэй. Энэ үндэр нэрэдэ бригада бүхэн хүртэнэ бэшэ.

Түүхэтэ табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй түсэбһөө гадуур 120 бүлэ айлай орохо олон дабхар гоё гэр барижа, ажалша зондо али зэргэ ехэ баяр баясхалан асараа һэм.

Бүхы наһандаа барилгаша хүдэр хүбүүдээр зэргэлэн зогсожо, түрэл городоо шэмэглэн, үргэн һаруул сонхотой гэрнүүдые, һургуулинуудые бариһан аад, пенсидэ гараха сагайнгаа дүтэ болохо тума, нэгэл бодолдо эзэлэгдэн дуугай болошоһон Григорий Корнилович эршэтэйгээр ажаллажа байһан шулуушан хүбүүдээ хаража баясана.

30 жэл... Хүнэй ажабайдалай горитойхон хубиие эзэлнэ. Олон жэлнүүдтэ Григорий Овчинников ямар барилга дээрэ хүдэлөөгүй гээшэб? Үхибүүдэй һураха һургуули, багшанарай институдай байшан, байрын гэрнүүд — бараниень тооложошье барахагүйш. Хэдэн миллион шулуун хирпиисэ соможо, хүн зоной сэнгэжэ һууха байрануудые бариһан хүдэр дорюун барилгаша баатар дулаахананаар миһэрэн, залуу нүхэдтөө элдэбын олон заабари үгэжэ, бригадаяа хүтэлбэрилнэ.

1956 он хэзээдэшье мартагдахагүй. Энэ жэлдэ уни удаан саг соо барилгада ажаллаһан Григорий Корнилович Овчинниковай ажал хэрэгые манай түрэл парти, правительство ехээр сэгнэжэ, «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнаа бэлэй. Баяр баясхалангаар сэдьхэлынь билтаржа, «Үшөө эршэтэйгээр ажаллахаб»,—гэжэ барилгаша нүхэдэйнгөө урда Григорий Корнилович үгэеэ үгөө бэлэй.

Тиигэһээр хэды жэл үнгэрөө гээшэб? Тэрэнэй бригадын барилгашад нэгэтэшье хүнэй хойно орожо, нэрээ хухараагүй. Улаан-Үдын Октябрьска райондо үндэр сагаан гэрнүүд зүүлжээ, мяхаконсервын комбинат тээшэ дабхижа, зуун жэлнүүд соо дууража һууһан нарһан мододой дундуур үндын бодоно. Түрэл городнай саг үдэрэй ошохо тума гоё һайхан гэрнүүдээр олошорно.

Эндэ Григорий Корнилович Овчинниковай бригадынхидай бариһан гэрнүүд жэрылдэнэ. Эндэ барилгаша дорюун хүбүүдтэ магтаал дуу дуулан, нарһан модод хүүгэнэ.

Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай барилгашан Григорий Овчинниковай түрүү бригада иигэжэл ажалаараа алдаршана.

Түүхэтэ табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо дүүргэхэ социалис мүрысөөндэ ороод, эршэтэйгээр ажаллажа байна. Григорий Корнилович дулааханаар миһэржэ:— Иимэ ажалша бэрхэ Петр Григорьев шэнги хүбүүдтэ найдахаар даа гэнэ. Тэрэ үнэн зүрхэнһөө өөрынгөө залуу һурагшадта этигэжэ, ажал хүнэй ёһотой жаргал,—гээд хөөрэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

АШАГТАЙ ҺАЛБАРИ

Черемушка гэжэ газар хон-жэнхэн, хүндэшье балай хэрэгсээгдээгүй шахуу горхон байһан юм. Мүнөө тэндэ хүн зон олон. Тиишэ Тарбагатай, Десятниково, Надеино, Оронго болон бусад нютагуудһаа автомашинанууд таһалгаряагүй ошоно. Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхоз барилгын үнэтэ материал болохо избёосхо галдана. Тэрэ газарта һайн шанартай избёосхын шулуун элбэг.

Шэнээр эмхидхэгдэһэн предприятиин гаргаһан продукци дүтэ тойроонойнь ажахынуудта ехээр хэрэглэгдэдэг болонхой. «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восход», «Улаан-Оронго», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд хэдэн тонно избёосхо худалдажа абаа.

«Советская Россия» гэжэ хүдөө ажахын артель ажахынгаа хамһабариин энэ предприятиһаа 5 мянга шахуу түхэригэй олзо оруулаад байна. Ерэхэ жэлдэ избёосхоор 60 мянган түхэригэй олзо оруулхаар хараална.

А. ШУЛУНОВ.

КОЛХОЗОЙ ПАНСИОНАТ

Ородой агуу ехэ поэт М. Ю. Лермонтовэй нютагайхид—Пензенскэ областиин колхознигууд Пятигорскдо, поэдэй байра-музейһээ холо бэшэхэнэ, өөрын пансионат бариха гэжэ шиидээ. Тэрэниие барихын тулада хэдэн колхозууд мүнгэ зөөри хамтадхаһан байна. Пансионадай юһэн дабхар байшан соо нэгэ доро 250 хүн амаржа шадаха юм. Пансионадай проектые «Ставропольгражданпроект ы н » институдай Пятигорскын филиалай архитекторнууд зохёогоо.

Пятигорскдо колхозуудай эмчэлжүүлгын хэдэн зургаан хүдэлжэ байха юм. Тэдэнэй томонь Ростовско областиин Егорлыкска, Целинскэ, Сальска, Песчанокопско районуудай гушан дүрбэн, колхозой мэдэлэй «Дон» гэжэ санатори бии. Тэрээндэ хамжаһан колхозууд санаториёо үргэдхэн ехэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлнэ гэхэдэ: хубсаһа угааха прачечнын барилга дүүргэхэ дүтэлөө.

Ростовко областиин Ремонтненскэ районой хүдөө ажахын табан артель һайн дураараа хамтаран, «Руно» гэжэ гоё һайхан санатори бариа. Гурбан жэлэй туршада санаторидо найма мянган хүн амарһан байна. Зургаан дабхар байшан 2—2 хүнэй байха һаруул таһалгануудтай. Зэргэлээшэ хоёр дабхар байшангынь аргалалгын кабинедүүдтэй, минеральна ваннын байратай юм.

Вячеслав ЛИМОНОВ.
(АПН)

„ТРУБАДУР“

Урин бэлигэйнгээ түлэг дунда, урихан аянгата хүгжэмөө одоол урадхуулха үедөө «Трубадур» гэжэ опероёо Дж. Верди бэшэhэн байна. Энэ зохёолни ганса Италидам бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ суурхаха юм гэжэ композитор үнэншөөгүй hэн гэлсэдэг. Верди 19-дэхи зуунай Итальянска революциин дарагдаад, гүрэн соохи бүхы hайн hайхан юумыень хара хархис хүсэнүүдэй үгы хэжэ байхада энэ опероёо зохёоhон юм. Тиихэдээ 1836 ондо Мадрид хотодо табигдаhан Г. А. Гутьерресэй зүжэгэй сюжет хэрэглэhэн байна. Энэ зохёол дотор 15-дахи зуунай үедэ городой зон феодалнууд хоёрой хоорондо болоhон хатуу бэрхэ тэмсэл харуулагдаhан. Энэ тэмсэлэй үйлэ, зүжэгэй сюжет, тэрэ үеын сагай амисхаал, орёо бэрхэ зан абаринууд композиторто hайшаагдаhан байгаа ёhотой. Тэрэ пьесын геройнууд — Италиин эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэhэн хүнүүд.

Иимэ хүнүүдтэ Дж. Верди сэдьхэлээр дүтэ хүн байгаа. Тиимэhээл опероёо айхабтар богони болзор соо, 29 үдэрэй туршада бэшэжэрхиhэниинь ойлгосотой.

«Трубадурые» улаан-үдынхид түрүүшынхеэ хаража байна бэшэ. Хэдэн жэлэй урда тээ Буряадай оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ энэ зохёол табигдааhэн. Тэрэ үеын зохёон табигшад оперын үйлын зүрилдөөндэ гол анхаралаа (илангаяа граф ди Лун ба Манрико хоёрой тэмсэлдэ) хандуулаа hэн гэжэ эли hананабди.

Харин мүнөө тон ондоогоор Ю. Хамаганов (ГИТИС-эй дипломант) хандаhан байна. Залуу режиссёр оперын геройнуудай хоорондо болоhон уйдхарта ехэ тэмсэлые феодалнуудай урдаhаа арадай хэhэн тэмсэл гэжэ композиторай hаналые тон зүб харуулаа. Энээниие Азучена гэжэ цыган эхэнэрэй роль гүйсэдхэhэн дуушан В. Лыгденова, А. Жмурова хоёр, Манрико гэгшын рольдо дуулаhан Г. Храмов гэгшэд наадандаа элирүүлээ.

Сэхыень хэлэхэдэ, композиторай бүхы hанал бодолые гаргахын түлөө театрайхид ехэ оролдоhон байна. «Трубадурые» хоёрдохёо табихадаа, ехэ харюусалгатайгаар хандаа. Тиихэдээ Вердиин реализмые зүбөөр харуулхын тула оперын олоороо гүйсэдхэдэг сценэнүүдтэ гол анхаралаа зорюулhан байна. Энэ сценэнүүд арад тухай, тэрэнэй тэмсэл тухай бидэндэ ойлгуулна. Азучена Манрико хоёр түрэл арадтаяа нягта холбоотой, тиимэhээл тэдэнэй тэмсэл бүхы арадай тэмсэлтэй холбоотой, тэрэ тэмсэлые гэршэлнэ.

Манрикын хэhэн тэмсэл, тэрэнэй образ тухай хөөрэхын тула оперын гол сюжедые дурсангүй гаража болохоор бэшэ. Поэт — трубадур Манрико граф ди Лун гэгшын хүбүүдэй нэгэн байгаа. Азучена гэжэ цыган эхэнэр түүдэгтэ шатаагдажа алуулhан эхынгээ үhөөе граф ди Лун гэгшэhээ нэхэхын тула тэрэнэй хүбүүн Манрико гээшые хулуун абаашаhан байгаа. Тиигээд мүн лэ галда шатаажа алаха гэhэн аад, эндүүржэ өөрынгөө хүбүүе шатаажа, Манрикые өөрынгөө хүбүүн болгожо хүмүүжүүлээ. Тиигэжэ граф ди Лунай хүбүүн цыгануудай дунда ехэ болоо, эрэлхэгээр дайлалдадаг байгаа. Испаниин хаанай урдаhаа тэрэ буhалгаалhан арадые түлөөлжэ тэмсэхэдээ, сэрэгэй ноён болгоно түрэhэн ахынгаа урдаhаа дайлалдана. Энэ тэмсэлынь Леонора дээрэhээ бүри орёо болобо. Манрико Леонора хоёр бэе бэедээ дуратай. Теэд энэ басагые ди Лун мүн өөрынгөө hамган болгохо гэжэ оролдоно. Тиигээд Манрико үхөө гэhэн худал үгын тарахада Леонора дасанда бэеэ тушаана. Тэндэhээнь ди Лун тэрэниие хулууха гэхэдэнь, инаг басагаяа Манрико аршална...

Оперын гурбадахи үйлэдэ Азучена ди Лунай сэрэгтэ баригдажа, графай хүбүү хулууhаниинь мэдэгдэнэ. Цыган эхэнэрэй алуулха болоод байхада, Манрико эхэеэ абархые туршана. Тиигээд мүн лэ плендэ абтаха юм. Түрмэдэ хаалтатай байтарнь хоро ууhан Леонора ерэнэ. Инаг басаганиинь Манрикын гар дээрэ наhа бараханшье тэрэ, Леонорые эрьюулжэ ябаhан ди Лун ерэжэ, Манрикые сээзалха гэжэ захирна. Тэрэнэй алуулhан хойно Азучена хоро үhөөгөө ди Лунhаа абаха гэжэ түрэhэн дүүгээ алааш гэнэ...

«Трубадур» оперын гол геройнуудай нэгэн Азучена болоно. Верди өөрөө оперын либретто бэшэжэ байhан Камарано гэгшэдэ тус образ тухай гол анхаралаа хандуулхыень оло дахин хэлэhэн гэдэг. Тиихэдээ хүүгэдтээ, мүн эхэдээ дуратай эхэ байhаниинь тус эхэнэрэй зан абариин гол шэнжэ болохо, Манрикада дуратайнь, тиигээд эхынгээ түлөө үhөөгөө абаха гэhэн зорилгонь бүхы оперын үйлын эсэс хүрэтэр абаашагдаха ёhотой гэдэг байгаа.

Композиторай энэ эрмэлзэлые Азученын роль гүйсэдхэhэн артистнууд дүүрэн бэелүүлээ гэжэ хэлэхэ ёhотойбди. Манрикада энэ цыган эхэнэрэй үнгэрhэн хуби заяан тухайгаа хөөрэхэ үедөө сэдьхэлэй бодолдо, уй гашуудалда, хоро үhөөндэ абтахань хаража байгшадай зүрхэндэ хаха ороно. Энэ хуби заяае режиссёр хэрэглэжэ, оперын олон хүнэй гүйсэдхэлгөөр бүтэдэг сценэнүүдые ёhотой арадай образ болгон, хүсэ ехэтэйгээр харуулжа шадаа. Игэжэ манай оперо ба баледэй сценэ дээрэ Дж. Вердиин арад тухай, тэрэнэй hайн hайхан эрмэлзэл, тэмсэл тухай бодолнууд дүүрэнээр бэелжэ шадаа. Энэнь ехэ hайшаалтай.

Тус оперодо дуулаhан артистнарай наадан тухай хэлэбэл иимэ байна. Азученын роль А. Жмурова гүйсэдхэхэдөө геройнгоо зан абариие, сэдьхэлэйнь бодол ба зоболонгые үнэншэмөөр харуулжа шадаа. Тэрэнэй ирагуу hайхан, хонгёо хоолой Джузеппе Вердиин хүгжэмдэ ехэ тааранги.

Г. Храмов Манрикын образые зүб наадаал даа. Теэд тэрэнэй ирагуу уян хоолой хүсэ ехэтэй, зориг түгэлдэр, тэмсэлшэ хүнэй зан абариие харуулхадань халта ахирдана бэшэ аа гү гээд hанагдаа.

Леонорын роль гүйсэдхэhэн Д. Кыштымова hанаhанда хүрөөгүй. Сэхынь хэлэхэдэ, элдэбээр hүхирхэ бархирхадань, харагшадта эшхэбтэр шэнги болоно. Урихан залуу, уян гүлмэр басаганай образые ондоогоор лэ харуулхаар байгаа даа. Тиихэдэ Б. Бобылев граф ди Лунай роль гүйсэдхэхэдөө, геройнгоо зан абариие гаргахын тула ганса hайнаар дуулаха гэжэ оролдонгүй, үшөө наадажа харуулха байгаа.

Джузеппе Вердиин гайхамшаг хүгжэмэй баян аянгые оркестр хүтэлhэн залуу дирижер А. Арсаланов шагнагшадта түгэс дүүрэнээр дамжуулжа шадаа гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Илангаяа симфоническа үзэгдэлнүүд, гол аринууд хүнэй сэдьхэлдэ хадуугдахаhаа гадна, Вердиин хүгжэмэй драматизм, оперын үйлын хүгжэлтэ, геройнуудай хоорондохи тэмсэл—булта хүгжэмөөр дамжуулагдана. Гэхэтэй хамта, тус хүгжэм шагнажа байхада, энэ мэтын классическа зохёолнуудые түгэс гүйсэдхэхэ оркестртэй болоодуйл байнабди даа гэжэ hанагдаа. Юуб гэхэдэ, оперо ба баледэймнай театрай оркестр бага, илангаяа скрипкэнүүд ехэ үсөөдэhэн шэнги.

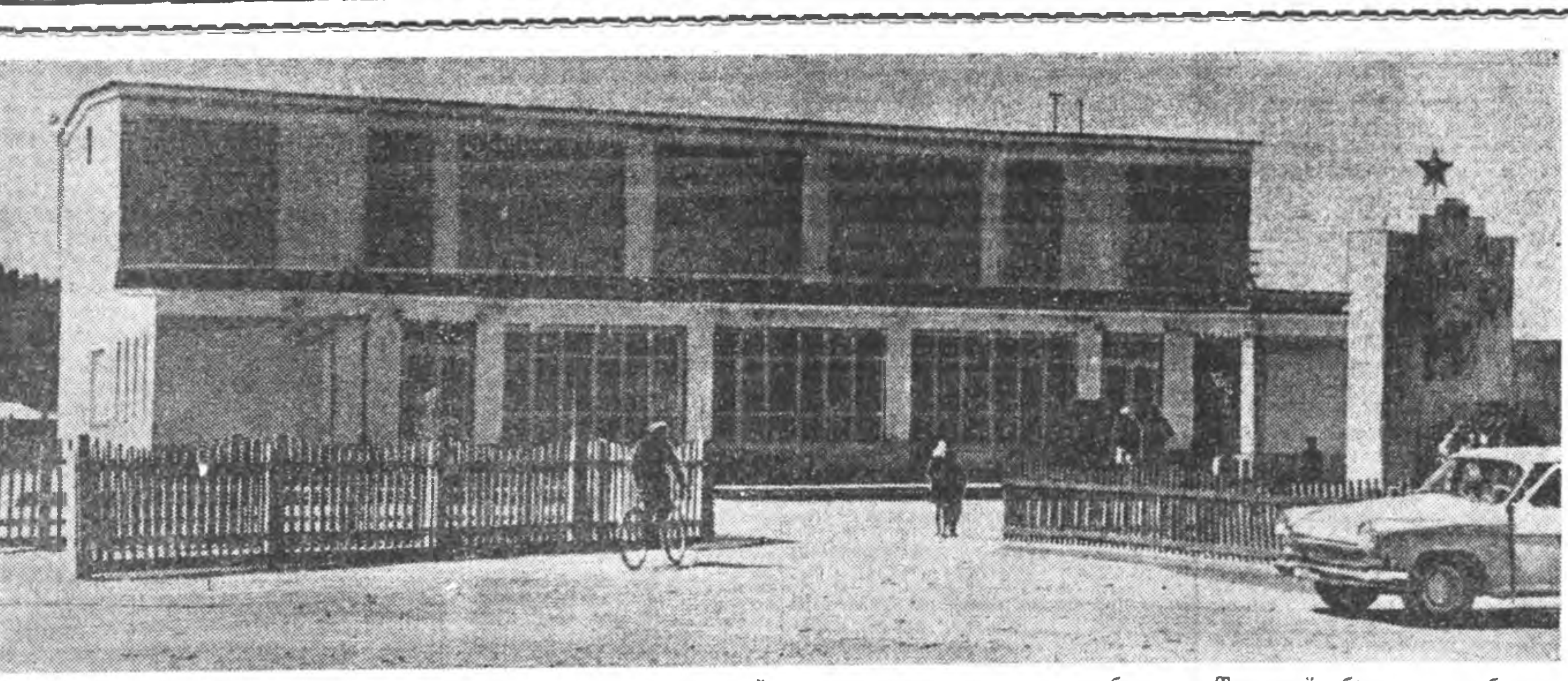
Бидэнэй hонорто нэгэдэхи, гурбадахи үйлын нэгэдэхи үзэгдэлнүүдэй хүгжэм улам hайнаар хадуугдаба. Гэхэтэй хамта, тус үзэгдэлнүүдэй дуунуудые х... ахираар бэелүүлээ. Харин тээнь хоорто дуулагшад h... да хүрэжэ шадана. М. М... новай хүтэлбэри доро т... оролдоо гэжэ hанахаарш...

Режиссёрой гол түйл... дай нэгэн — оперын үйл... жэм хоёрой нэгэ жэгдэ х... болоно. Тиимэhээ тэдэнэр ... ро табихадаа, гол анхара... жэмдэнь зорюулжа, зүб ю... Үгы hаань, шагнагшад Д... диин хүгжэм шагнахагүй... сценэ дээрэ боложо байh... хадуун, артистнуудай наад... раха болохо hэн. Иимэ ... илангаяа «Трубадурта» ... лохоор. Гэбэшье манай теа... зүб замаар тус оперые бэел... байна.

Эдэ бүгэдые ойлгоходо, зураашан М. Шестаковагай ... лэл ехэтэ туhална. Гоё ... байгаалишье, гэр ордонуу... hүниин байдалнууд — бул... диин хүгжэмэй гол удхада ... даhан. Тиимэhээ сценэ дээр... мэглэл оперые ойлгоходо ту...

Игэжэ «Трубадур» ма... ро ба баледэй театрай реп... та бүхөөр ороhоноо гэрш... най артистнарай бэлиг ту... мэргэжэл ехэтэй болож... гэршэлээ.

Б. ОЛЗО...
искусствоведениин эр... канд...

Хори тосхон жэлhээ жэлдэ хүгжэнэ. Шэнэ шэнэ гудамжануудай захаар шэнэ гэрнүүд олоор бодоно. Тосхоной баруун тээ больницын городогой үндэр сагаан гэр нүүд жэрбылдэн харагдана.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hаяхан ашаглалгада ороhон кинотеатр. Энэнь үргэн экрантай юм.

Ф. СОРОКИНОП фото.

Спорт

hУР ХАРБАГШАДАЙ МҮРЫСӨ...

Майн 17—18—19-нэй үдэрнүүдтэ Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ уласхоорондын ба национальна гуримаар hур харбалга «Урожай» ДСО-гой областной соведэй түрүү hуури эзэлэлгээр болобо.

Түрүүшын үдэр мүрысөөн буряад ёhоной hур харбалгаар үнгэрэгдөө. Энэ мүрысөөндэ эрэшүүлэй дундаhаа 40 ба 50 метрэй зайда hур харбажа, 73 очко абаhан Вячеслав Гуров түрүү hуури эзэлжэ, 1968 оной чемпионой нэрэдэ хүртэбэ. Улаан-Үдын аймагай мэргэн харбагша, үнгэрэгшэ жэлэй республикын чемпион Батажап Бальчинов 68 очкотой болоно, хоёрдохи hуурида гараа. Баргажанай спортсмен Виктор Гуров шанда хүртэхэ гурбадахи hуури эзэлhэн байна.

Эдир харбагшадай дундаhаа 1-дэхи hуури Хурамхаанай дунда hургуулиин 10-дахи классай hурагша Ц-Ж. Будаев, Улаан-Үдын аймагай спортсмен Б. Цыденова 2-дохи, мүн тус аймагай мэргэн харбагша Б. Содномов 3-дахи hуури эзэлhэн байха юм.

Оройдоо 7 эхэнэр энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа. Тэдэнэй хоорондо тэмсэл шангаар, hонирхолтойгоор үргэлжэлөө. Гурбан хабаадагшадынь адлихан тоотой очкотой болоhон. Тиимэhээ хэниинь үсөөн годли харбааб, тэрэнь илаhанда тоологдобо. Тиигэжэ Люба Раднаева нэгэдэхи hуури эзэлээ. Удаадахи hууринуудыень удаа дараалан Б. Бадмаева, Ц. Кукузиева гэгшэд эзэлhэн байха юм. Эдэнэр булта СССР-эй спортын мастер Даши Эрдынеев тренертэй Хурамхаанай дунда hургуулиин hурагшад.

Уласхоорондын гурим... харбалгаар эрэшүүлэй д... га тэмсэл үргэлжэлөө. ... зайда hур харбахадаа Д. Э... эрхимлэбэ. Тиихэдэ 50-... метрэй зайда hур харба... очко абаhан Вячеслав Гу... дэхи hуури эзэлжэ, чем... рэдэ хүртөө. Д. Эрдынеев ... А. Гармаев 3-дахи hуу... гаранхай.

Эдиршүүлэй дундаhаа ... hуури Цынгунжап Буда... хи hуури тэрэнэй бага ... жап Будаев гэгшэд эзэл...

Эхэнэрнүүдэй дундаhаа ... Эрдынеева шалгаржа, ... республикын чемпион ...

С. ТАРА...
мүрысөөнэй ...

Телефон • Телеграф • Радио
ХИЛЫН ГААНАhАА

Прагада зүблөөн болобо

ПРАГА. (ТАСС). Хүдөө ажахын асуудалнуудаар КПЧ-гэй чешскэ областьнуудай областной ба районно комитедүүдэй секретарьнуудай зүблөөн майн 20-до эндэ болоо гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Ш. Садовский зүблөөн дээрэ элидхэл хэжэ, мүнөөнэй политическэ байдал тухай, ябуулга хэхэ программые хүдөө нютагуудта бэелүүлхэ талаар партиин зорилгонууд тухай, кооперацида ороhон таряашадай ниитэ гүрэнэй организаци байгуулха, ойрын болзор соо бэелүүлэгдэхэ бусад зорилгонууд тухай хөөрөө.

Зүблөөндэ хабаадагшадай хэлэhэн hанамжанууд, оруулhан дурадхалнууд КПЧ-гэй ЦК-гай майн пленумдэ материалнуудые бэлдэлгын үедэ хараада абтаха байна.

Французууд ехээр hонирхобо

ПАРИЖ. ТАСС-ай корреспондент Ю. Пономарев игэжэ дамжуулна:

Париждахи уласхоорондын яармагта майн 21-дэ Советскэ Союзай национальна үдэр үнгэрэгдөө. Советскэ станок бүтээлгын, инструментальна промышленностиин продукцинуудай табигдаhан СССР-эй ужам ехэ павильон соо үглөөгүүрhээ эхилэн хэдэн зуугаад хүн ороhон байна.

Советскэ машина бүтээлгын амжалтануудаар hонирхожо байhанаа элирхэйлhэн олон тэмдэглэлнүүд советскэ павильоной айлшадай дэбтэртэ хэгдэhэн байна. «Советскэ гайхамшагта hайн машинануудые бүтээгшэдые амаршалнабди! Табил жэлэй турша соо болоhон угаа ехэ дэбжэлтэ!» гэhэн үгэнүүд испан хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн байна. «Экономикодоо амжалта туйлаhантайнь дашарамдуулан совет арадые амаршалнабди!» «Түрэл оронойхидоо амаршалнаб. Ямар ехэ хүсэтэйб! Парижда hуудаг ород» гэhэн хэдэн үгэ дэбтэртэ ород хэлэн дээрэ бэшэгдээ.

Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай договорые зүбшэн хэлсэлгэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай договорой проектые зүбшэн хэлсэдэг ООН-ой Генеральна Ассамблейн Нэгэдэхи комитедэй заседаниин майн 20-до нээгдэхэдэ, советскэ делегациие толгойлогшо, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов үгэ хэлээ.

Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай асуудалые амжалтатайгаар, хаhа саг соонь шиидхэлгын угаа ехэ удха шанартай байhые урда тээнь үгэ хэлэhэн бүхы делегацинуудай онсолон тэмдэглэhэндэ ханангги байнабди гээд СССР-эй түлөөлэгшэ хэлээ.

Договорой проектын зарим дүримүүд тушаа делегацинуудай хэлэhэн hанамжануудые согсолхо болоо hаа, гурбан асуудалда: ядерна зэбсэг тараахагүй ба буу зэбсэг хуряаха хэмжээнүүдэй хоорондоо холбоотой байhанда; ядерна зэбсэгтэй болоогүй оронуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ замуудта; ядерна хүсэнэй талаар болоhон дэбжэлтын үрэ дүнгүүдые амгалан зорилгодо хэрэглэхэ арга боломжо ядерна зэбсэгтэй болоогүй оронуудта хангаха хэмжээнүүдтэ эдэ hанамжанууд хамаадана.

Ядерна зэбсэг хуряаха бүхы асуудалнуудые—ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай асуудалые, иимэ зэбсэг бүтээхэеэ болихо тухай асуудалые, тэрэнэй нөөсэнүүдые усадхаха ба ядерна зэбсэг хүсэлөөр хорихо тухай асуудалые нэгэн доро шиидхэбэл лаб таарамжатай байгаал даа. Энэ талаар Советскэ Союзай хараа бодол hайн мэдээжэ. Ядерна зэбсэгые хуули бусын гэжэ тоолохо ябадамжаhан зангаараа гээд советскэ түлөөлэгшэ хэлэhэн байна.

Гэбэшье ядерна зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые хизаарлаха талаар үгээ ойлголсолто аажамаар туйлагдана гэжэ дүй дүршэл харуулна.

Ядерна зэбсэгтэй болоогүй гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ тухай тогтоходоо, ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договорой баталагдаад байхада, иимэ зэбсэгтэй болоогүй оронуудай аюулгүй байдал сохомтоор, бүри найдамтайгаар хангагдаха гээд В. В. Кузнецов онсолон тэмдэглээ.

Ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договор иимэ зэбсэгтэй болоогүй оронуудай экономическа ба научно-техническэ дэбжэлтэдэ лаб туhалха гээд советскэ делегат заагаа. Энэ талаар абажа үзэхэдэ, тус договор амгалан зорилгоор ядерна энерги хэрэглэхэ талаар бэеэ даагаад ехэ хүдэлмэри хэхэ шухала арга боломжогүй Ази, Африкын, Латиин Америкын хүгжэжэ байhан оронуудта тусгаар шухала удха шанартай.

Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай асуудалаар Генеральна Ассамблейн энэ сесси дээрэ шиидхэбэри гаргахагүй, тус асуудалые XXIII сесси дээрэ хэлсэхээр хойшолуулха гэжэ зарим делегаци дурадхана гээд советскэ түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

Ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договорой проектые hайшааhан шиидхэбэри гаргалые Генеральна Ассамблей хойшолуулха ёhогүй гэжэ батаар этигэжэ байhанаа советскэ делегаци элирхэйлнэ гээд В. В. Кузнецов онсолон тэмдэглээ.

Уласхоорондын конгресс хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ТОКИО. (ТАСС). Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ уласхоорондын комитедэй (КОСПАР) арба нэгэдэхи конгресс майн 21-дэ хүдэлмэреэ дүүргээ.

Үүрэй солбон дээрэ анха түрүүн дорьбоогүй зөөлэнөөр бууhан планетэнүүд хоорондын «Венера-4» гэжэ автоматическа станциин абаhан мэдээнүүдые шэнжэлэлгын дүнгүүд тухай советскэ делегациин гэшүүдэй—эрдэмтэдэй мэдээсэл соносоhон заседанинууд эгээн лэ ехээр анхарал татаhан байна.

Дэлхэйе тойроhон атмосферые шэнжэлхэ программын, замбуулинай радиациин биологическа нүлөө шэнжэлхэ асуудалнуудай, аэрономиин, газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонуудые оптическа приборнуудаар ажаглахын тулада уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ дурадхалнуудые конгресс абаа.

ҺАЙШААЛТАЙ ХЭРЭГ

Улаан-Үдэ городой Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжада филателистнүүдэй тусхай магазин нээгдэhэн байна. Тус магазинай нээгдэhэн түрүүшын үдэрhөө хойшо Улаан-Үдэ городой коллекционернүүдэй ехээр hонирходог газарынь болоо. Мүнөө тэрэ магазинhаа саг үргэлжэ марка абадаг коллекционернүүдынь 200 гаран хүн болоhон байха юм. Магазинда гансахан наймаалагша хүдэлнэ. hара бүхэнэйнгөө даалгабари хододоо дүүргэнэ.

Почтын марка нэгэ доро элүүр суглуулха гээшэ бэрхэтэй ааб даа. Гэбэшье тематическа коллекци магазинда ерэдэг болонхой. Советскэ марка хадаа коллекционернүүдтэ олон юумэ мэдэхэ арга олгожо, тэдэнэрэй дура хүсэл татана.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Ажалша бэрхэ энэ эхэнэрые Кабанскын аймаг... Шнгаево, Истомино, Степной Дворец болон бусад тосх... жа болохо. М. С. Кобылкина ажабайдалай эрилтэ ханга... эсхэгшээр ажалладаг. Хүдөөгэй ажалшадhаа захил аба... хай машинаар тосхон, hууринуудаар ябадаг.

Ажалшадай эрилтэ хангаха албанда олон жэл ам... наар хүдэлhэнэйнгөө түлөө коммунис ажалай ударниг... рэ зэргэдэ хүртэнхэй. М. С. Кобылкина олон жэлдэ а... hон дүй дүршэлөө залуушуултай хубаалдадаг. ЗУРАГ Д... Кобылкина.

А. ШУЛУНОВ...

ГЕРМАНИИН ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Баден-Вютембергын газар нютагай ландтагта болоhон hүүлэй hунгалта дээрэ Национальна демократическа партиинхид дуунай 10 процент шахууе абаа. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, hүүлэй үедэ неонацистнуудай тархяа ургэжэ байhаниинь эли болоно. Баруун Германиин үнэн сэхэ хүнүүд, ажалша арад зон неонацистнуудай аашалжа эхилhые зэбүүрхэн буруушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: национал-демократическа партиин ажал ябуулгые буруушааhан ажалшадай демонстраци Штутгарт хотодо болоно байна.

ТАСС-ай фото.

Италиин зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй амжалта

РИМ. (ТАСС). Республикын сенатта hунгалтын болоходо Италиин зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд амжалта туйлаба. Шэнээр hунгагдаhан сенадта Италиин компарти 87 hуури (урда тээнь 83 hууритай байгаа), Италиин пролетарска нэгэдэлэй социалис парти—14 hуури (12-ой орондо) абаха болоо. Энээн тухай дотоодын хэрэгүүдэй министерство тусхайтаар мэдээсэhэн байна. ИКП ба ИСПНЕ хамта дээрээ 8 хахад миллионhоо олон дуу гү, али үгтэhэн бүхы дуунай 30 процентые абаhан байна.

* * *

Дотоодын хэрэгүүдэй министр Тавиани гэгшын журналистнуудта мэдээсэhэнэй ёhоор, христианско-демократическа парти 10.955 мянган дуу (38,4 процент) абаа, сенадта 135 hуури эзэлхэ болоо. Нүтөөдэ правительственна партиhаа, нэгэдэмэл ИСП-ИСДП-hээ сенадай гэшүүдэй тоо хубилангүй үлөө (16).

«Итальянское социальное движение» гэжэ шэнэ түхэлэй фашис парти сенаторай 4 hуури алдажа ехээр урагшагүйдөө (15 hуури эзэлдэг байhан аад, мүнөө 11-ые эзэлхэ болоо).

Нүтөөдэ баруунай үзэл баримталдаг либеральна парти сенадта 3 hуури алдаа (19-нэй орондо 16 hуури эзэлхэ болоо).

ФРАНЦИИН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Министрнүүдэй Соведэй заседани президент де Голлиин түрүүлэлгэ доро майн 21-дэ Елисейскэ ордон соо боложо, орон доторхи политическэ байдалай хурсадаhые зүбшэн хэлсэhэн байна.

Информациин министр Жорж Горс заседаниин дүүрэн сасуу журналистнуудтай уулзахадаа игэжэ мэдээсээ. Парижда hаяхан болоhон демонстрацинуудта хабаадаад, полициар арестовалагдаhан хүнүүдые амнистилха тухай хуулиин проектын текст Министрнүүдэй Соведэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ баталагдаа. Иимэ амнисти хэхэ тухай эрилтэ ороной олон политическэ ба профессиональна организацинууд, тэрэ тоодо Франциин Коммунис парти хэhэн байна. Тус эрилтэ бүхы орон дотор эдэ үдэрнүүдтэ боложо байhан тэмсэлэй урианнуудайнь нэгэн болоhон байха юм.

Амнисти тухай хуулиин проектые юстициин министр правительствын үзэмжэдэ табиhан байгаа. Хуулиин проект парламентын хоёр палатын: Национальна суглаанай ба республикын сенадай баталамжада табигдаха юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Ухибүүдэй зунай амаралта» гэhэн түрүү бэшэг. «Үүсхэл гаргаhан совхоздо» гэhэн гаршаг доро А. Рыжковой корреспонденци. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «hайн шанартай продукциин түлөө» гэhэн Г. Харченкын статья. «Сабшалан—тэжээлэй үр...» гэhэн редакционно ста... орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанд... саанаhаа абтаhан ... АПН-эй очерк. Нютаг ... нин.

Дүрбэдэхи хуудаhанд... харгыгаар» гэhэн К. ... очерк. Спортын hони... тагай hонин.

Редакторай орло...
М. Н. НИ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. реда... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секрет... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйств... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышл... строительства—61-35, советского строительства и быт... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... вете Министров БурАССР.
Н-04506. Зак. ...